De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.
Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

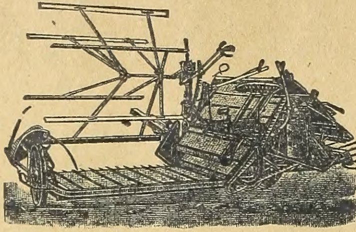
Kommissie van Redaktie:
Ds. JAC. VAN BELKUM,
Dr. J. H. GREYVENSTEIN,
Ds. L. E. BRANDT.

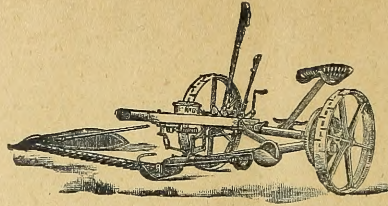
„De poorten der hel zullen haar niet overweldigen."

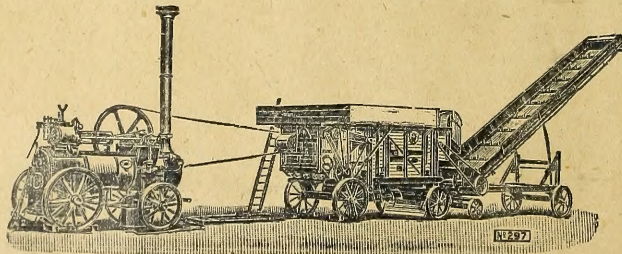
Kommissie van Administratie:
Ds. L. E. BRANDT.
Ds. S. VERMOOTEN.
Mnr. A. H. KOOMANS.

No. 6. PRETORIA, 15 DESEMBER 1922. JAARGANG XIV

Gedrukt door Wallach's Drukkerij, Beperkt. Aan het Hoofdpostkantoor als Nieuwsblad geregistreerd

VRIJE OPSTEL KOMPETISIE.

£200 in Prijse aangebied deur die Transvaalse Kamer van Mijnwese.

DIE SUIDAFRIKAANSE INDUSTRIELE NUUS DIENS—'n informasiekantoor opgerig deur die Transvaalse Kamer van Mynwese—is begerig om opinies te kry uit die kusstreke, die dorpe en die buitedistrikte van die Unie van Suidafrika, oor die Rapport van die Myn Industrie Raad, en bied vir daardie doel flinke pryse aan inwoners van bogenoemde streke vir die beste kort opstelle oor die Rapport van die Raad.

Soos wel bekend is was hierdie Kommissie van Ondersoek aangestel deur die Regering om ondersoek in te stel omtrent en verslag uit te bring oor die oorsake van die resente Staking en die algemene toestand en die vraagstukke betreffende die Myn Industrie in Transvaal. Die Lede van die Kommissie was Sir William Solomon (Regter van die Appel Divisie, Hoë Hof van Suidafrika), Mnr. William Brace (Ex-Arbeiders Parlementslid en nou Hoof Arbeids Adviseur van die Britse Departement van Mynwese), Sir Robert Kotze (Gowernements Myn Insenjeur), en Sir Carruthers Beatty (Prinsipaal van die Uniwersiteit van Kaapstad). Die Rapport van die Raad is kort gelede gepubliseer.

Die Suidafrikaanse Industriele Nuus Diens bied vir die Beste Kort Opstelle van enige persoon in Suidafrika wat **nie op die Wiawatersrand woon nie**

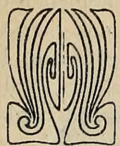
Eerste Prys van	£100
Twede Prys van	£50
Derde Prys van	£25

en vyf pryse van £5 elk.

Die volledige voorwaardes van die Kompetisie saam met 'n kopie van die Rapport van die Raad ,sal gratis en posvry toegestuur word op aanvraag aan

Die Editeur,
Suidafrikaanse Industriele Nuus Diens,
Posbus 1162,
Johannesburg.

Daar behoef geen geld vir deelneming in hierdie Kompetisie betaal te word nie.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

Voor 't plaatsen van **Advertentien,** schrijf aan de Uitgevers, **Bus, 389, Pretoria.** Familieberichten 6d. per regel. Voor staande advertentien voor lange termijn worden prijzen op aanvraag verstrekt.

Intekenprijs: **7/6 per jaargang** vooruitbetaalbaar. Alle abonnementsgelden te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 6. PRETORIA, 15 DESEMBER 1922. JAARGANG XIV.

KERSTFEEST.

"VREDE OP AARDE."

Te lezen: Luk. 2 : 1—20.
Tekst: Luk. 2 : 14b.
Te zingen: Psalm 118 : 12. Gez. 114 : 1, 4, 5. Gez. 113 : 1.

"Vrede op aarde!"—wat bittere ironie, welke bijtende spot, in een wereld, als de onze vandaag, waar voor de laatste 8 jaar de mensheid bebloed en verscheurd daar nederligt; waar Christenvolken elkaar bij de keel hebben beetgenomen, als bloeddorstige hyenas!... De grote Wereld-oorlog, die in onverbiddelikheid heeft gevergd over de 12 miljoen aan doden en nabij de 50 miljoen aan gewonden en verminkten, is kwansuis in naam voorbij, hoewel het bloed sedert die tijd nog altijd heeft gestroomd in landen als Rusland, Polen, Griekenland, Turkije! In de donkere dagen van de strijd hebben wij ons zelf getroost bij de gedachte en bemoedigd bij de verwachting, dat het de laatste, grote wereldoorlog zou wezen. Doch, zoals reeds gezegd, is er sedert de vrede nog geen dag voorbij gegaan, waarop in een of ander land geen bloed is verspild. En dan die Vrede!—een karikatuur van 't woord, een wrede bespotting van het hoogste en heiligste, dat daar in de ziel van de mens leeft en streeft! een Vulkaanse smederij, waar de reuze-slavenketenen gehitst zijn, waarmee een groot en edel volk in boeien van knechtschap geklonken is; en waar de grote, heroïeke-profetiese figuur van de Vrede, president Wilson, de vergaderzaal snikkend en gebroken verlaat, om dan verder door zijn eigen volk verstoten te worden!—wat gal-bittere ironie, welk hart-doorvlijmende sarkasme!...

"Vrede op aarde."—Jaren geleden schreef Bertha van Süttner haar beroemd boek "Die Waffen nieder"; en de uitwerking van dat boek was, dat het Vredespaleis in Den Haag werd gebouwd. En enige tijd later publiseerde "Carmen Sylva", Koningin van Roemenië, haar "vrede op aarde", waarin zij aangenaam overtuigend de gedachte ontwikkelde, dat het ideaal van "vrede op aarde" onder de naties het best verwezenlikt zou kunnen worden door het medium van muziek en zang!

En wat is de vrucht van dit alles vandaag?—Het vredespaleis staat daar eenzaam-peinzend, bedroefd-verloochend, als een bespotting van 't woord, dat eens het onderwerp was van het Engelen-lied. En Bertha von Süttner's vaderland, zowel als dat van "Carmen Sylva", werd onder de ijzeren polfij van de oorlog vertreden!...

En bij ons?—Nog hangt, als zwart rouwfloers, als een somber doodsgewaad, de herinnering van de Rebellie, en van wat daarop volgde, over ons; dagen, waarin broeder broeder versloeg, de vader de zoon overleverde, de vriend de verrader werd van zijn speelmakker en boezemvriend!...

Ach, de haat en de wrok en de nijd vreet als een kanker voort in de geslachten van ons volk, die komen en gaan, die geboren worden en sterven. Als een woekerplant slingert zich de haat en de wrok en de nijd om de harten van oud en jong in ons land; grijsaards sterven en verlaten deze wereld en de vermeende broeder-vijand, de zoon van zijn volk, het kind van zijn eigen moeder, met wrok in het hart en vervloeking op de lippen; en het lied van haat klinkt reeds uit volle borst van het jong en teder kind, met de blos van schaamte en kinderlike onschuld nog op de ronde, zachte konen, en de schaduw van Edens boomgaard nog in de ogen, lang voordat dit kind Bethlehems Engelenlied heeft geleerd!...

O, mijn broeder, mede-Afrikaner, en mede-Christen, waar in deze dagen weer om ons in de luchtlagen trilt de Engelen-melodie van "Vrede op Aarde", hebt gij ook met alle ernst getracht u daarbij aan te passen?—Zie, wij zitten daar neder met onze haat, en verwijten en beschuldigen elkaar over en weder: de een zoekt de schuld bij de ander, de ene partij verkettert de andere partij; maar hebt gij dit al ooit bij uzelf gezocht, bij uw eigen partij? —Hebt gij al geleerd, staande bij Bethlehems kribbe, waar het Kind des Vredes sluimert, om de melaatsheid in eigen boezem te ontdekken, en dan ook iets te voelen voor het leed en de pijn van de mede-broeder, van de andere partij? Hebt gij al geprobeerd, om de moeite te lezen in uws broeders oog, en een weinig met hem mee te voelen in zijn groot verdriet; beseffende, hoeveel hij heeft verloren, dat dierbaar was aan zijn hart en lieflik in zijn huis? Ja, hebt gij ook verstaan, dat de aandrang en de motieven, die uw tegenpartij in de politiek aansporen, om soms zulke scherpe en bitsige woorden tegen en van u te zeggen, niet wellicht konden zijn een groot, bitter zieleleed, een knagende hartepijn, in plaats van haat en wrok, zoals gij vroeger hebt gedacht?...

O, Br.! staande vandaag bij Bethlehems kribbe, en onder de doeken voelende naar de zachte, witte handjes van het kribbe-kind, maak vrede met uw volk, maak vrede met uw God, en vergeef uw broeder van ganser harte!—"Vrede op aarde!"—waarom is die vrede mislukt? Omdat men de grondtoon, de basnoot, van het Engelenlied heeft vergeten, of mis-verstaan, namelik: "Ere zij God!"... Men heeft gearbeid voor een wereld-vrede op humanistiese grondslag; men heeft het verwacht van sosialisten en demokraten en van sosiaal-demokratiese arbeiders; mensen die God niet kenden en Jezus Christus uit hun program hebben verbannen, ja, die de Man van Nazareth dikwels openlik bespotten en lasterden!...

"Vrede op aarde-"—dus slechts ironie en spottaal?—Neen, mijn hoorders, het blijft nog altijd p r o f e t i e van een betere wereld, hoe hopeloos het ook in onze dagen schijnt. Zeg niet, het is te donker; want in de nacht wordt de hope over de morgen geboren. In het lijden kiemt daar de verwachting van een beter, gelukkiger leven. God leidt niet alleen individuen, maar ook volken, maar ook een wereld, door diepe wateren heen naar een betere bestemming. Neen, zeg niet het is te donker; het is in de zwarte duisternis van de nacht, vóórdat het aurora aanlacht, voordat het dagbreekt in het sidderende Oosten, dat het hanengekraai een gewisse profetie is van de komende dag, de naderende morgen!—Zo zal 't ook hier zijn: wanneer de mensheid haar wordingsweeën, haar louteringsmarte, doorworsteld zal hebben, zal de ster van een betere wereld bemoedigend oogknippen en glimlachen boven de gezichtseinder!

"Vrede op aarde!"—Laat ons dan vergeten de teleurstelling en al het nare van de werkelikheid, om ons te kunnen verliezen in de bepeinzing van het Ideaal!—Het is mooi, o zo mooi, dat Ideaal van Vrede op aarde, en 't heeft altijd geleefd in 't hart van 't mensdom, als h e r i n n e r i n g aan het verleden, of als h o p e voor de toekomst... Het leefde in het verhaal uit Eden; van een Paradijs door God zelf geplant, waar geluk en vrede woonde; en waar de man met zijn manninne wandelde, hand aan hand, door lieflike dreven, zonder zonde, schuld of pijn!...

Het sprak van geluk uit de oude legende van een verloren Atlantis, vér weg tegen het westen in de zee, als het land van de ondergaande zon, van de Elyzése velden, waar gelukkige mensen woonden, of waar de zalige doden thuiskwamen!..."Aan het westen van Europa, waar tegenwoordig Holland ligt,"—zo ging die oude legende voort... "woonde van oudsher een geslacht van vissers, wier plicht en voorrecht het was, om op hun vlakke maar vlugge schuiten de geesten der afgestorvenen te voeren naar dat verre land van rust en vrede. In de donkere nacht, als daar buiten de storm woedde, hoorde de visser aan zijn deur een zacht en geheimzinnig geklop, terwijl daar een stem mompelde, als de wind, die door Herfstbladeren wandelt.—De visser verstond het: 't was een ziel, die begeerde overgevoerd te worden. Zwijgend plaatste hij zijn schuit op het water, en nam koers naar het verre Atlantis. Hij zag niemand, doch hij wist dat er een zalige dode met hem was. Nu ging de tocht over de zwarte, bruisende golven, totdat de boeg van zijn scheepjen stuitte tegen het strand van een land in eeuwige mist gehuld: een weinig kantelen van zijn schuit, een zachte mompeling, en hij wist, dat iemand zijn schuit had verlaten, en dat weer een ziel meer was aangeland, waar de gelukkige doden verkeerden aan gindse stranden, zonder zonde, ziekte of pijn, en waar eeuwige vrede heerste!"

En o, het heeft gesproken in taal van p r o f e t i e, in het lied van zingende Engelen in Bethlehems velden: "Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mens een welbehagen!"—Het klonk in de harten der vromen de eeuwen door, als "Stille nacht, heilige nacht, heil en vrede wordt gebracht aan een wereld diep verloren".— O, de

vrede en de blijdschap van de profetiese taal in Bethlehems velden, trillende door engelen- en mensenharten!—Kent Gij die vrede, mijn broeder?—En hebt Gij ook geknield bij het glimlachend Kind der kribbe, met iets van die vrede in uw ziel?—het is, omdat wij niet meer weten Kerstfeest te vieren, daarom zijn wij zo ongelukkig, daarom is onze oude wereld zo vol van ellende en droefheid!...

Groot was Bethlehems nacht voor heel het Christendom in de Middeleeuwen: het was de tijd van vrede, de tijd om te vergeven, de tijd van hoger en edeler gedachten!—Uit die oude vervlogen eeuwen komt tot ons een Kerstnachtviering in Duitsland. Keizer Otto I en zijn broer Hertog Hendrik verkeerden in vijandschap. Driemaal reeds heeft Hertog Hendrik de vaan des oproers geheven tegen zijn broeder, de Keizer; driemaal is hij ook overwonnen, doch hoewel de Keizer ook tweemaal vergeven heeft, deze derde keer weigert hij zulks te doen, en is vastbesloten, dat het hoofd van zijn broeder ditmaal zal vallen. Doch het is Kerstnacht, en de Keizer met zijn hofstoet zal het schitterende feest bijwonen, dat, zoals altijd, op luistervolle wijze wordt gevierd. Hoor, hoe mooi vertelt de dichter het:

Daar slaat de zware domklok
het uur van middernacht!—
Het Kerstfeest neemt een aanvang
met feestelike pracht;
En aller knieën buigen
zich nederig ter aard,
en aller harten heffen
zich biddend hemelwaarts:...
Daar gaat opeens de kerkdeur open,
een man komt binnentreên;
Het harig kleed der boete
bedekt zijn forse leên;
hij nadert tot de Keizer
en stort zich aan zijn voet,
en snikkende ontlast hij
het overkropt gemoed:
"Vergeving, o mijn Keizer!—
Verhoor uws broeders stem:
Vergeef nogeens terwille
van 't Kind van Bethlehem!"—
Doch streng zien 's Keizers ogen
op d'arme smeekling neer.
"'k Heb tweemaal u vergeven,
een derde maal niet meer!"
Het vonnis is gesproken,
het recht is u ontroofd;
drie dagen hebt Gij levens,
dan valt uw schuldig hoofd!"
Bleek werd toen Hertog Hendrik,
bleek heel de ridderschaar!
Er heerst' een doodse stilte,
als stond men bij een baar!...
Men durft nauw ademhalen,
En smoort vol angst een zucht:
Geen durft de prooi beschermen,
de "leeuw" is te geducht!
Daar treedt opeens de vrome priester
recht op de Keizer aan;
en in zijn handen draagt hij
de heilge Bijbelblaan;
hij slaat z'eerbiedig open
en leest met ernst en klem,
en door de dichte schare
klinkt nu zijn heldre stem:
Toen naderde Hem Petrus
en zei: "hoe dikwels, Heer,
zal ik de schuldige broeder
vergeven?—zeven keer?
Doch Jezus hem antwoordde:
"Niet zeven keer, voorwaar!
maar zeventig maal zeven
vergeef uw schuldenaar!"—
Daar barst opeens in tranen
de strenge Keizer uit:
Hij buigt zich tot zijn broeder,
die hij aan 't harte sluit.
Nu klinkt in dankbre galmen
dees jubeltoon rondom:
Nooit werd zo schoon een Kerstnacht
gevierd in onze dom!"—

"Vrede op aarde!"—lieflik woord vol heilige extase, vol van harte-trillingen en zieleweelde—Uit de Frans-Duitse oorlog van 1870 komt tot ons een ander insident, dat zo iets, hoe gering ook, van de Bethlehems gedachte in beoefening brengt. Parijs, de hoofdstad van Frankrijk, werd belegerd door de Duitsers, en het was Kerstnacht. Onverwachts begon een Franse schildwacht op de muur van Parijs een van de mooie, door heel Europa bekende, Kerstliederen te zingen, eerst zacht en bang, als een vlammetje in de stormwind van de nacht, en dan altijd luider, voller! En voordat iemand begreep, wat hij deed, wandelde een Duitse offisier openlik de gevaar-zone in en begon uit volle borst, onversaagd en onbevreesd, een van de schone Duitse Kerstgezangen aan te heffen. Een ogenblik was er een doodse stilte aan beide kanten, terwijl echter niemand op de offisier schoot, die openlik daar op die gevaarlike plaats bleef zingen. Maar dan, als op een gegeven teken, barstte een Kerstgejubel los in beide legers en men zong van "Vrede

op aarde'', en 't heil in Bethlehems velden het eerst verteld. Het was een hartroerende stonde en de tranen kwamen duizenden in de ogen; o, maar het was mooi, o zo mooi! En deze dodelike vijanden, die naar elkaars leven stonden, waren voor een enkel uur Christenen, en mensen, zoals God ze gewild had...

''Vrede op aarde!''—En hoevele harten zijn vandaag onverzoend, en in oorlog met God! O, zondaar, kunt Gij het recht krijgen, om op een dag als deze uw hart te verharden, en de strijd met Gods Geest aan te houden?—Zult Gij niet ingeven, neerknielen, en de handen omhoog geheven, het uitroepen: Heer, ik kan niet langer; ik kan niet op een dag als deze mijn hart tegen u verharden. Ik geef in, ik maak vrede met u—uw liefde, zo wonderbaar en zo groot, die tot mij spreekt uit de geschiedenis van deze dag, heeft ook mij ten laatste overwonnen! Ik maak vrede—vergeef mij, o God, mijn zonde en schuld?—O, laat het schone Christuskind met zijn zachte, witte handjes u nemen bij de hand en leiden tot God; ja, open uw hart, opdat het glimlachend Kind der Kribbe ook in uw ziel mag komen en aldaar wonen!...

''Vrede op aarde!''—maak vrede vandaag met alle mensen; zet de deuren van uw hart wijd open, en nodig ze in, degenen, tegen wie Gij iets moogt hebben; degenen, die u beledigd en onrecht aangedaan hebben. Maak af, en vergeef, terwille van 't Kind van Bethlehem!...

''Vrede op aarde!''O, waar mijn God in mensen met al hun fouten, zonde en gebreken, een ''welbehagen'' heeft: hoe zal ik daar voortgaan te scheiden en te vloeken—en niet te zegenen? Neen, ik breid mijn armen uit, in barmhartigheid en genade, en ik zegen de wereld! Ja, ik verklaar, dat ik vergeef allen, die tegen mij overtreden hebben, en ik bid God, dat Hij hen op deze dag mocht zegenen!...

De Heiland is geboren
in 't stille Bethlehem;
Bij englen vreugde-koren
voeg ik mijn hart en stem!—
Amen.

J. KüHN.

Het krachtigste bewijs voor de waarheid onzer leer, en de grootste kracht, die wij hebben, om anderen te helpen, is hun te vertellen, wat Jezus Christus voor ons gedaan heeft. Een ding weet ik, dat ik blind was en nu zie.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Desember 1922.

Waarde Neef Willem!

Van harte hoop ik dat bij U allen wel zijn, gelijk wij ook gezond en fris zijn. Het heeft hier in de laatste tijd heel mooi geregend, zonder dat wij grote moeiten met hagel en zwaar weer hebben gehad, waarvoor wij zeer dankbaar mogen zijn. Het veld is dan ook prachtig, zoals ik het in lange tijd niet heb gezien; ik hoop nu maar dat onze lieve Heer ons dit jaar een onverdiende en verbeurde zegen mag geven.

Een paar maanden geleden heb ik U geschreven, dat wij in deze dagen veel te lijden hadden van een besmettelike ziekte, die ik Kaalziekte noemde. Er zijn in het geestelik leven van onze tijd, naar het mij schijnt nog meer zulke besmettelike ziekten, die ons leven bederven en ons onze geestelike gezondheid roven. Ik heb al lang hierover mijn mening gehad, en ben nu in die mening versterkt door het lezen van een boek, geschreven door een Doctor in verband met sommige verschijnselen op maatschappelik en politiek gebied. Deze geleerde en veel belezen geneesheer beweert dat het Sosialisme en vooral het Bolsjewisme, dat zo uitspattend in Rusland heeft huisgehouden, grotendeels is toe te schrijven aan zenuwachtige overspanning, gevolg van de verschrikkelike wereldoorlog, die alle mensen uit hun balans heeft gemaakt, en dat die arme Russen toen gekomen zijn onder de verderfelike invloed van enkele waanzinnigen, die weer anderen hebben besmet. Maar ik schrijf nu niet over politieke verschijnselen, hoe belangrijk die ook mogen zijn.

Deze doctor verklaart ook vele verschijnselen op geestelik gebied uit een zekere besmetting, ontstaan uit geestelike opwinding en overspanning, tengevolge waarvan allerlei waanzinnige gruwelike dingen ontstonden, en ook grote stoornissen werden verwekt in het kerkelik en geestelik leven der volken.

Laat mij toe U daarvan enige mededelingen te doen, welke mogelik sommige zaken verklaren, die wij nu ook waarnemen, en wij niet altijd verstaan; voor de kenner van de kerkgeschiedenis vertel ik nu geen nieuws, maar ook voor zulken onder mijn lezers laat ik een ander licht vallen op de gebeurtenissen van de laatste maanden.

Toen in de 13e eeuw Europa door de vreselike pest, die de z w a r t e d o o d werd genoemd, voor $\frac{1}{4}$ van zijn bevolking was beroofd, voelden de mensen behoefte aan geestelike reiniging en ver-

zoening van God; toen ontstond eerst in Italië en later in Duitsland, ja bijna in elk land van Europa een sekte, die zich Flagellanten of Geselaars noemden. Zij namen al de zonden van hun volk op zich, en baden openlik om de bevrijding van de pest; in goed georganiseerde benden trokken zij door de steden en dorpen; hun hoofd was bedekt, behalve hun ogen; zij hadden zich in donkere kleren gekleed met een rood kruis op de borst, de rug en de hoed, en hadden allen gesels van leer of touw, om zich daarmede te slaan. Eerst waren er maar 40 van die dwepers, maar bij hun trekken door het land telden zij spoedig duizenden, waaronder mannen, vrouwen en kinderen, eerst armen, later ook rijken en geleerden, monniken, nonnen, geesteliken; in het begin genoten zij de onderscheiding van de mensen, maar toen zij zich begonnen te verzetten tegen de kerk, en hun dwaasheid oversloeg tot dansen op straten en in het open veld, en ook allerlei onzedelikheden werden bedreven, toen keerde het volk zich tegen hen en verdween hun waanzinnigheid en keerde men tot een gewoon leven terug.

In Rusland was er gedurende de oorlog weer zulk een beweging, die evenwel spoedig verliep, toen de overheid er zich mede bemoeide.

Een ander voorbeeld van een besmettelike geestelike epidemie hebben wij in de zogenaamde kinder-kruistocht. Toen in de 13e eeuw Konstantinopel door de Kruisridders was ingenomen, wilde men ook weer het heilige land veroveren op de Turken. Geleerd door de bittere ondervindingen van vroegere eeuwen, durfden de Vorsten dit niet meer ondernemen. Maar nu zouden knapen dit doen: Stefanus, een schaapwachtersjongen, en Nicolaas, een 10-jarig zoontje uit Keulen, gingen zingend en de Heilige oorlog predikend het land door; vele kinders, jongens zowel als meisjes, door hun ouders niet te keren, sloten zich bij hen aan. Na allerlei moeiten en tegenspoeden bereikte een deel Marseilles, waar zij in zeven schepen gingen om naar Syrië te varen; twee ervan verongelukten op zee na enige dagen en de anderen werden niet naar Syrië gebracht, maar naar Alexandrië, waar zij als slaven werden verkocht: vele van de meisjes waren onderweg onteerd door schelmen, die om geen andere reden dan om kwaad te doen zich bij die troepen hadden aangesloten.

Wij hebben in de boeren-opstand kort na de Hervorming in Duitsland zulk een beweging te zien. Ook deze lieden, die lange tijd verdrukt waren geweest door de adel, werden nu medegesleept door de roes ener verkeerd begrepen vrijheid, en begonnen allerlei gruweldaden, welke vooral door het krachtig optreden van Luther nog al spoedig tot een eind kwamen.

Gedurende de laatste helft van de 18e eeuw waren er verschijnselen van geestelike epidemieën, zoals b.v. het menigvuldig voorkomen van zelfmoord, dat een gevolg was van het bekende boek van Goethe "Het lijden van de jongen Werther". De Franse Revolutie in het laatst van de 18de eeuw vond een deel van zijn oorzaken in het boek van Rousseau "Contrat social". Zo ook verschenen er in Rusland boeken, die een gelijke invloed op de geestelike gesteldheid van de Russiese boeren uitoefenden.

Hetzelfde kan enigszins gezegd worden van de zogenaamde opwekkingen, die wij hier hebben beleefd in de eerste 10 jaren van deze eeuw, toen predikers uit Engeland hierheen kwamen, om aan ons volk het Evangelie te prediken; ook zij trokken grote scharen van mensen, de een liep achter de ander, en spraken van zegeningen, die ze hadden ontvangen; maar nauweliks hadden die predikers het land verlaten, zodat de prediking ophield, of ook de geestelike opwekking verdween.

Het spreekt vanzelf dat voor zulke geestelike epidemieën, evenals voor zulke ziekten van het lichaam de oorzaken ervan aanwezig moeten zijn: het is toch voor zeker uitgemaakt door de tegenwoordige onderzoekingen op geneeskundig gebied zulke ziekten ontstaan uit bedorven lucht, of door veel regens verontreinigde gronden, of ook wel door de nabijheid van stilstaande moerassen en waterpoelen. De giftstoffen daardoor ontstaan hebben groter invloed op mensen, die door ondervoeding of door vroegere krankheden zijn verzwakt, of ook door onmatige levenswijze.

Voor de geestelike besmetting zijn ook die voorwaarden nodig: een kerngezond volk, geestelik welopgevoed en onderwezen, is niet zo vatbaar als een natie die door welke omstandigheden ook geestelik is achteruitgegaan. En wat hebben wij nu in de laatste 8 jaren, èn in Europa èn hier al niet moeten beleven? Is er niet een verschrikkelike zenuwspanning geweest overal bijna op de aarde, tengevolge van die oorlog en van de oproeren, daarop gevolgd? Zijn niet om zo te zeggen alle mensen min of meer hun evenwicht kwijt geraakt als gevolg van die spanning? Daarbij komt dan nog het zo onrustige leven van deze tijd: het reizen en trekken van de ene plaats naar de andere om overal genot en plezier na te jagen? Verder de grote inspanning, die het velen kost om bij de steeds hoger opgevoerde levensvoorwaarden voor zich en hun gezin een behoorlik bestaan te vinden: dan nog een dwaas onprakties stelsel van onderwijs, dat schijnt

uit te gaan van de onderstelling dat een kind alleen maar hersens heeft, die tot het uiterste toe moeten worden overeist, en altijd onder hoge druk als een machine moeten werken, en eindelik het losscheuren van alle banden, die nog enigszins de mens konden in bedwang houden.

Wanneer iemand over deze dingen nadenkt is het dan wonder dat hij ook in onze tijd een, voor geestelike besmetting voor allerlei dwaze verschijnselen geschikte, bodem meent te vinden?

Verwondert het U Neef, dat zovelen, die hun evenwicht zijn kwijtgeraakt, nu aan allerlei zedelike, kerkelike en geestelike uitspattingen zich overgeven en door hen zich laten medeslepen? Sommigen zijn beslist moede en afgemat, en nu zoeken zij overal versterking: zij zoeken die in allerlei verstrooiïngen en in het najagen van plezier; helaas, dat zij uitvinden dat het hun nog meer afmat.

Een groot deel van onze tijdgenoten meent evenwel dat zij ander geestelik voedsel nodig hebben, dan wat het Evangelie hun geeft. Daarom lopen zij aan achter elkeen die hun weet te vertellen, dat hij in staat is hun krankheden te genezen. In dit verschijnsel ligt de oorzaak van het ontstaan van zovele sekten op het geestelik levensterrein. Het Evangelie is hun te eenvoudig: het is het lichte brood, waarvan hun ziele walgt; en zij menen nu de door hen gewilde spijs te vinden in bidstonden en spesiale diensten, die hen nog meer opwinden: of zij gaan naar de vergaderingen van de vele sekten, die met groot geschreeuw, met tromgeroffel en schreeuwende muziek, met allerlei uitgeschreeuwen van onverstaanbare geluiden, met beloften van genezingen door gebed en handenoplegging, in de hoop om daar rust en genezing te vinden, door boekjes, traktaatjes en door de dagblad- of wekelikse pers, zoeken zij de aandacht te trekken waardoor de geestelike besmetting nog meer word verspreid. En zo blijft men vermoeid en ziek en onrustig, totdat men wanhopig alle moeite opgeeft en zich evenals vroeger werpt in de maalstroom van ongeloof en soms nog erger van zonden.

Voor een doctor is het een van de grootste vereisten om goed uit te vinden wat eigenlik de ziekte van zijn zieken is; heeft hij dat verstaan, dan is het minder moeilik om de medisijnen ervoor te krijgen. Is nu mijn bevinding van de krankheid van onze tijd de juiste, dan komt nu de vraag naar het geneesmiddel aan de beurt; nu leert ook weer de tegenwoordige wetenschap "geef de zieke zo weinig mogelik medisijnen: schrijf hem liever een eenvoudige leefwijze voor".

Ik geloof dat ook met geestelike kwalen dit nodig is, en wanneer gij mij nu vraagt, hoe wij de geestelike zenuw-epidemie moeten bestrijden, dan zou ik raden: doe niets, laat deze besmetting eenvoudig u i t z i e k e n. De ondervinding en de geschiedenis leren dat zulke krankheden vanzelf verdwijnen: er komt weer een dag dat de nu verdwaasde wereld weer nuchter en kalm zal worden evenals ook de ziektekiemen van het lichaam na enige tijd weer verdwijnen.

Wij denken, Neef Willem, dat wij het o! zo zwaar hebben; nu zeker, ons leven is niet gemakkelik, maar de geschiedenis weet ons nog wel van dagen en jaren te vertellen, die even zwaar, ja nog zwaarder waren. Honderd jaar geleden was het in Europa na de Napoleontiese oorlogen niet beter. Ook toen was er ellende en armoede; ook toen verscheuring en doodsheid in de kerk: ook toen hebben de getrouwe kinderen Gods eenvoudig het levende brood blijven uitdelen, en de ziekte laten voortgaan, omdat er toch niets tegen te doen viel, en zij hebben op hun Hemelse Vader vertrouwend geloofd en gewerkt en gebeden. En ziet, ook toen is de ziekte verdwenen en het is weer dag geworden, alhoewel velen meenden dat er nooit weer licht zou worden gezien.

Voedt gij U maar met het levende brood Christus, en gij zult aan al die in de kranten gepubliseerde medisijnen geen behoefte hebben.

Het hartelike groeten heilbiddend,

Uw Oom

SAREL.

Potchefstroom, 14 Nov. 1922.

De Heer Editeur Hervormer.

De stof die de Hickson-beweging heeft opgeschopt is voorbij. Het is wonderlik, dat de Hervormer in die zaak een totaal neutrale houding heeft ingenomen, terwijl de andere kerkelike bladen kolommen hebben gewijd aan die beweging, deze zaak ruimschoots besproken hebben en over het algemeen tegen deze zaak zijn opgetrokken, en laat ik niet praten van de kolommen die in de nieuwsbladen verschenen zijn. De Hervormer was neutraal. Een houding waar ik niet mede kan gaan als men in zo'n gewichtige zaak noch vlees, noch vis is en men niet voor zijn opinie durft uit te komen.

Slechts één predikant, nml. Ds. Vermooten, zover mij bekend, heeft zich opelik van de kansel tegen deze beweging verklaard en eveneens in de nieuwsbladen, terwijl de overige predikanten zwegen gelijk het graf.

Ds. L. E. Brandt nam een werkend aandeel in die zaak, persoonlik door mij gezien. Hoe Ds.

Brandt dit overeen kan brengen met zijn Voorzitterschap van de Kerk, kan ik mij niet begrijpen.

In "Ons Land" verscheen en brief van Ds. Snijman van Molteno tegen de Transvaalse predikanten, die de Hickson-zending ondersteunden, en vroeg wat met die predikanten gedaan moest worden? Nu verschijnt een artikel van Ds. Celliers van Frasersburg, een antwoord hierop en hij beschuldigt de weleerwaarde heren van "bijgeloof, ongeloof en goochelarij" en voegt daarbij: "Indien iemand mij een geval, die aan organise kwaal genezen is, kan tonen, dan sluit ik mijn snijkamer en apotheek voor altoos. Is onze kerk dan betoverd? Dit is sterk gezegd. Dank u voor opname.

A. H. KOOMANS.

Mnr. Koomens praat altijd groot en vrij sterk. Hij heeft evenwel kunnen zien, dat de Hervormer niet heeft gezwegen. In het nummer, dat uitkwam werd de zaak besproken en nu weer in dit nummer. Onze kerk is niet betoverd! maar men kan ook konklusies trekken voor men de gehele zaak heeft bestudeerd. De Redaktie van de Hervormer gaat niet gaarne spreken over dingen, die niet geheel te overzien zijn.

REDAKTEUR.

HET BEZOEK VAN DE HEER HICKSON AAN ZUIDAFRIKA.

II.

In "De Hervormer" van November hebben wij, schrijvend over dit bezoek, toegegeven, dat overeenkomstig de Heilige Schriften door de Profeten en Apostelen genezingswonderen waren geschied, zodat, wanneer men rekening wilde houden met de Almacht Gods, die ook in mensen nu nog wil werken, wij de genezingen door handoplegging en onder gebed nog wel mogelik moeten achten.

De vraag is nu of de heer Hickson ook zulke wondermacht heeft bezeten: de heer Hickson beweert, dat hij reeds van zijn twaalfde jaar deze macht heeft ontvangen. Mogen wij vragen waarom wij hier in Zuidafrika daarvan dan nooit hebben gehoord? In de regel toch is Reuter haastig genoeg om wanneer zulke bewegingen in Engeland opkomen, ons daarvan in kennis te stellen. Of zo Reuter het niet doet, dan vernemen wij dit wel uit de andere kranten, wat dan ook al heel spoedig door onze eigen kerkbladen wordt overgenomen.

Onverwacht lezen wij in de kranten een paar maanden geleden dat een zeker man, die zegt de gave der gezondmaking op het gebed te bezitten, in Zuidafrika is aangekomen. Terstond zijn nu de Engelse bladen eerst en daarna ook de Afrikaanse, vooral kerkbladen, vol van zijn wonderdaden; groot is de spanning, waarmede zijn komst in Johannesburg wordt tegemoet gezien. Geheel de predikantenwereld van de Engelse kerk komt in beweging: bidstonden en spesiale diensten worden georganiserd; met groot gedoe wordt hij verwacht, en als hij komt, ontvangen. Zijn werk wordt aangekondigd als verwonderlik: het wordt in de kranten (die zich anders met de geestelike bewegingen aan de Rand niet inlaten) beschreven, geadverteerd en aangeprezen, grote verslagen worden opgemaakt en zelfs worden statistieken gegeven van het aantal bezoekers, tot welke natie, tot welke kerk zij behoren.

Als dan de eerste dag van zijn diensten aanbreekt is de grote en fraaie kathedraal van de Engelse kerk opgepropt met mensen van allerlei tong, geslacht, onderdom en natie. Hoe al die mensen hem hebben verstaan, daar hij toch alleen Engels heeft gesproken en er geen vertolking was, is mij een raadsel: ik heb iemand gevraagd of hij het had verstaan; zijn antwoord was neen, maar mijn dochter, die naast mij zat, heeft mij gezegd: hij praat mooi. Wie de mooie kathedraal te Johannesburg kent, moet toegeven, dat een mens zo maar gemakkelik onder een indruk van ernst en van een zekere godsdienstige invloed komt: het gedempte licht, het koor met altaar, de mooie muziek geeft een zekere stemming, vooral als daar dan plechtig en zacht een van die fraaie kerkliederen wordt gespeeld: men heeft mij gezegd dat het lid van H. F. Lyte "Abide with me" (blijf bij ons) en dat van Bishop E. H. Bickersteth "Peace, perfect peace" (Vreê, volmaakte vreê), dikwijls werd gespeeld; deze liederen zijn wel geschikt om geestelike stemming te verwekken. Voor de kerkganger, niet gewoon aan de kleding van de hoge Engelse geestelikheid, wordt die stemming nog meer gewekt: voeg daarbij het zuchten en soms snikken van de genezing zoekende, de stilte in het gebouw nu en dan afgebroken door de zachte stap van de helpers op de met kleden bedekte vloer, dan kan het niet anders or de kerkganger komt in een zekere toestand van ernst en geestelike aandoening. De prediking van mnr. Hickson verschilt wat de inhoud betreft weinig of niet van die van de kerkleeraars van onze tijd, die in hun lering zich houden aan de H. Schrift; er mogen hier of daar afwijkingen zijn, maar die zijn weinig betekenend; men heeft evenwel mij ver-

zekerd dat zijn gebed ernstig en krachtig is, en een grote uitwerking heeft op degene, met en voor wie hij bidt.

Wij mogen dus m.i. vaststellen dat er door al die omstandigheden stemming gemaakt wordt. In hoever dit nu in overeenstemming is met wat wij lezen omtrent het optreden van de Knecht des Heren, die niet zal roepen noch schreeuwen op de straten (Jesaja 42 : 2), is voor mij niet te verstaan. Ik vind in dit gehele optreden iets echt werelds, in strijd met wat ik leer Zacharia 4 : 6: "Niet door kracht of geweld maar door mijn geest zal het geschieden." Dit schreeuwerige, raasachtige optreden heeft mij van den beginne doen twijfelen of wij hier met werkingen des Geestes te doen hebben.

Nog meer ben ik in die twijfel versterkt als ik let op wat men als de vrucht van het optreden des heren Hickson heeft verteld. Bijna overal zijn na de eerste bijeenkomsten wonderlike gevallen van genezingen gerapporteerd, maar zelden werden de namen van de beweldadigde personen genoemd, en al heel spoedig werd gezegd dat de kranken wel voor enige dagen van pijnen waren verlost, maar dat van werkelike gezondwording geen sprake was. Niet lang daarna werd dan ook gezegd door mnr. Hickson zelf, dat men niet altijd moest denken dat genezing terstond volgde, maar dat men moest wachten op langzame verbetering. Behalve enkele gevallen van genezing van zenuwlijders of lijderessen is mij geen enkel geval van werkelik organiese genezing bekend geworden.

Wanneer nu beweerd wordt dat de Christelike Kerk haar genadegaven heeft verwaarloosd, dan durf ik verklaren dat ook mij en vele andere leraars gevallen bekend zijn waar door het gelovig gebed eveneens zenuwlijders zijn gezond geworden.

Een ander verschijnsel heeft mij ook getroffen in verband met dit werk: overal waar de diensten zijn gehouden is ook de invloed van deze opwekking verdwenen, en nu de heer Hickson Zuidafrika voorgoed heeft verlaten, geloof ik, dat al heel spoedig geheel deze beweging tot niet vervalt. Zij zal voorbijgaan gelijk alle dergelijke bewegingen van de laatste jaren op niets zijn uitgelopen. In het kerkelik en geestelik leven is er geen openbaring van opgewekt leven te zien. *)

Slechts één merkwaardige mededeling is mij gédaan: een dame heeft mij gezegd dat haar man, die aan asthma leed, wel geen genezing had gevonden, maar dat hij na de dienst van mnr. Hickson te hebben bijgewoond, grote belangstelling in de huiselike godsdienst toonde en ook nu deelnam aan het huiselik gebed. Misschien zijn er wel meer van zulke gevallen aan andere leraren bekend. Over deze vrucht mogen wij ons zeker verblijden, en indien zij blijvend is, bij velen mogen wij de Heer der gemeente ervoor danken.

Overigens geloof ik dat ook nu weer bewezen is, dat alleen in getrouwe plichtsbetrachting bij de leraars en hartelik belijden in woord en daad, kracht is, en dat ook Zuidafrika alleen daardoor kan worden gehouden.

v. B.

*) Denk aan Gipsy Smith en W. Meyers.

WAAR ZIJN ONZE DODEN?

Heer Editeur,

Een tijd geleden werd in de Kerkbode geleerd dat onze doden nog altijd in het dodenrijk zijn volgens Dr. van Oosterzee en Dr. H. Bavinck. Ik heb gewacht op bekwamer mannen om over deze zaak te schrijven, maar ik kan niet langer wachten. En daar de Editeur van de Kerkbode ingenomenheid heeft betoond met die leer, kan ik niet verwachten dat hij dit schrijven van mij zal opnemen en derhalve wend ik mij in hope tot U.

Volgens Dr. van Osterzee blijven onze in Christus ontslapenen in het Dodenrijk tot de wederkomst van Christus. En dit bewijst hij met Judas vs. 6. Maar die tekst spreekt slechts van de gevallen Engelen en is geen bewijs voor de gelovige doden.

Als een ander bewijs noemt hij Op. 6 : 9—11. Maar die tekst leert dat de martelaren reeds in de hemel zijn; en als zij daar zijn, waarom zullen de andere gelovige doden dan nog in het Dodenrijk zijn?

Dr. H. Bavinck zegt: Alle afgestorvenen zijn in het dodenrijk tot de opstanding. Hoe bewijst hij het?

(a) Hij zegt: Lazarus en de rijke man gingen beiden naar het dodenrijk. Goed; maar dit was vóór Jezus de hemel heeft geopend door Zijn verzoeningsdood. En die tekst bewijst dus niet dat de gelovigen nu nog in het dodenrijk zijn of nog daarheen gaan.

(b) Hij wijst op Hand. 2 en Ef. 4, dat Jezus na Zijn dood in het dodenrijk was; en laat het voorkomen alsof dit de aangewezen plaats is voor Hem en alle doden tot de dag der opstanding.

Doch 1 Pet. 3 : 19 leert ons dat Jezus daarheen ging om tot de geesten te prediken. En dat Jezus daar was is dus nog lang geen bewijs dat Hij daar moest blijven tot Zijn opstanding en dat de gelovige doden daar moeten blijven tot hun opstanding.

Verder beroept hij zich op Fil. 2 : 10, waar wij lezen dat alle knie zal buigen, die in de hemel, en op de aarde en onder de aarde zijn. Doch die tekst spreekt duidelik van het Millenium en dan zijn de gelovigen reeds opgestaan; die van het oude Verbond tijdens de opstanding van Christus, en de anderen bij de toekomst van Christus. Immers zegt de Apostel duidelik in 1 Cor. 15 : 23, 24: Allen zullen opstaan, maar een iegelik in zijne orde (ideooi tagmati), d.i. ieder in zijn legerafdeling. De eersteling Christus (met de eerstelingen van het oude verbond, die tot zijn afdeling behoren); daarna die van Christus zijn in Zijn toekomst.

De gelovige doden behoren dus niet tot degenen, die de knie onder de aarde buigen.

Wie kan toch ook geloven, dat de gelovigen, die opgestaan zijn tijdens de kruisiging van Jezus, weer teruggegaan zijn naar het dodenrijk. En als zij niet meer daar zijn, waarom zullen de anderen dan nog daar zijn?

(d) Een andere tekst die hij aangeeft is Op 20 : 13. Het dodenrijk gaf de doden die in hem waren. Doch dit is duidelik genoeg de laatste opstanding en de gelovige doden behoren niet tot het getal dat dan zal opstaan.

De teksten die Dr. Bavinck aangeeft bewijzen dus niet dat de gelovige doden nog in het dodenrijk zijn. Maar hij zegt later zelf: "Ongetwijfeld is Abrahams schoot en het Paradijs in de hemel. En Paulus wenste te sterven en met Christus te zijn."

Dat onze in Christus ontslapenen nog niet de hoogste zaligheid genieten is mij duidelik, maar even duidelik is het mij dat zij in de hemel zijn.

Dat Jezus in Zijn hemelvaart de gelovige doden naar de hemel genomen heeft, blijkt uit Ef. 4 : 8 en uit Ps. 68 : 18, 19. En als Hij hen naar de hemel heeft genomen, waarom zal Hij dan de gelovigen die later sterven naar het dodenrijk laten gaan. En hierbij komt nog dit, dat Jezus Zijn Vader gebeden heeft, dat dezijnen bij Hem mogen zijn en Hij is toch in de hemel; waarom zullen zij dan nog in het dodenrijk zijn?

Doch bovendien, Johannes zag de verlosten in de hemel (Op. 7 : 9) en zulk een oog-getuige moeten wij geloven.

C. W. DU TOIT.

Wat de mensen ook willen zeggen, de wijze waarop wij de sabbat houden, is een zeker bewijs van de staat van onze Godsdienst.—J. C. Ryle.

EN HIJ IS MET DE MISDADIGER GEREKEND.

(Luk. 22 : 37.)

Toen Jezus tijdens Zijn omwandeling Zijn discipelen uitzond om het Evangelie van het Koninkrijk Gods te verkondigen, gebood Hij hen te gaan zonder geld en zonder voedsel en zonder kleren mee te nemen, want Hij wist dat zij overal vrienden zouden vinden die hen van alles zouden voorzien. De naam van Jezus was nog groot in het land, de meesten hoorden gaarne over Hem spreken en het volk was vervuld van verwachting; men eerde Hem, men beminde Hem, men hoopte op Hem en bijna overal waar de discipelen kwamen werden zij om Zijnentwil goed ontvangen en nooit ontbrak hen iets. En voor zij de paaszaal verlaten herinnert Jezus hen daaraan als Hij vraagt "Als ik u uitzond zonder buidel en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken?" En zij zeiden "Niets".

Maar het zal anders worden. De tijd dat de naam van Jezus geëerd en bemind was in het land is voorbij. Men zal Hem rekenen tot de misdadigen, tot hen die behoren vervolgd te worden en verbannen en gedood. En ook Zijn volgelingen zullen beschouwd worden als Hij; geen weldoeners zullen zij meer zijn in de ogen van de grote meerderheid, geen dragers van goede boodschap, maar mensen die te beschouwen zijn als misdadigers. Zij zullen niet meer zoals vroeger overal vrienden vinden, niet altijd zullen er mensen zijn die hen wensen te voorzien van alles wat zij nodig hebben, nu zij zullen zijn tussen lieden die hen vijandig zijn gezind, die hen niets zullen geven maar die integendeel hen zullen vervolgen en vangen en doden. Tegen deze dingen moeten zij op hun hoede zijn. Daarom zegt Jezus hen: "Maar nu wie een buidel heeft die neme hem, desgelijks ook een male en die geen heeft die verkope zijn kleed en kope een zwaard." Een beurs en een reistas om zelf altijd het nodige te hebben, maar bovenal een zwaard om zich tegen vervolgingen te verdedigen. Met de grootste nadruk geeft Jezus hen dit laatste bevel. Wie geen zwaard heeft moet zelfs zijn kleed verkopen om een zwaard te kunnen verkrijgen. Hij wil dus dat Zijn discipelen weerbare mannen zullen zijn, gereed om bloed te vergieten ter verdediging van hun veiligheid en van hun vrijheid om te doen de geboden die Jezus hen gegeven heeft om uit te voeren.

Als Zijne discipelen deze woorden horen, menen zij dat dit terstond zal nodig zijn en zij brengen twee zwaarden aan. "Ziehier twee zwaarden", zeggen zij. Jezus zegt: "het is genoeg." Maar wanneer in de hof als de krijgsknechten op Jezus toetreden om Hem gevangen te nemen, Petrus

met het zwaard slaat, beveelt Jezus hem zijn zwaard weer in zijn plaats te steken; "want", zegt Hij, "allen die het zwaar nemen zullen door het zwaard vergaan." (Matth. 26 : 32). Wat is dan de verklaring van dit woord? Zou dit dan een verbod zijn om het zwaard te gebruiken? Dat kan het niet zijn, want als Jezus beveelt dat zij zwaarden dragen zullen, moet Hij ook bedoelen dat het onder zekere omstandigheden ook gebruikt moet worden. Daarom zegt Hij ook: "Keer uw zwaar weder in zijn plaats." Hij zegt niet: "werp het van u", maar "keer het in zijne plaats," alsof Hij zeggen wil "houdt het bij u, later zult gij het nodig krijgen, maar nu is het voor slaan niet de tijd." Hij voegt de rede daarvoor eraan toe. "Hoe zouden dan de schriften vervuld worden die zeggen dat het alzo geschieden moet." Ook was het geheel overbodig; als Jezus hulp wou gehad hebben, kon Hij die toch wel op andere wijze verkregen hebben en daarom zegt Hij er bij: "Of meent gij dat ik mijn Vader nu niet bidden kan en Hij zal mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten."

Daar worden dus aan Petrus drie redenen gegeven voor het zwaard op dat ogenblik te laten rusten. Ten eerste was het de wil Gods dat Jezus Zich gevangen gaf, ten tweede was het overbodig, omdat Jezus duizendmaal beter hulp kon krijgen dan Petrus geven kon, en ten derde omdat het strijden een gevaar was voor Petrus zelf. "Allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan", zegt Jezus. Wanneer Petrus dus het zwaard neemt moet hij wel goed weten dat het goed is en nodig, want hij brengt zijn leven in groot gevaar. Maar dit kan geen reden zijn om nooit met het zwaard te slaan. Al weet men dat men door het zwaard te nemen waarschijnlik door het zwaard zal vallen, dan toch nog kan de plicht ons roepen om het zwaard te trekken. Maar Jezus waarschuwt ons wat wij te wachten hebben. "Wees gewapend," wil Hij waarschijnlik zeggen. "Zorg dat gij een wapen hebt voor alle andere dingen; laat elkeen weten dat gij gereed zijt om uw leven en uw vrijheid met uw wapen te verdedigen, maar weet ook dat wie strijden, in de strijd omkomen, daarom wees wel bereid om voor uw geloof in Mij te strijden en te vallen, maar wees ook voorzichtig dat gij niet nodeloos strijdt."

Echter de eerste Christenen hebben dit niet gedaan, en de eerste Hervormers ook niet; zij zijn verjaagd en gevangen en gemarteld en gedood en zij hebben het in de meeste gevallen maar verdragen zonder zich te verzetten. Prediken in het openbaar of in het geheim, vergaderen meestal in het geheim, vluchten en zich verbergen voor hun vervolgers en dikwels dapper lijden en sterven voor hun geloof wanneer zij gevangen werden, dat deden zij, maar vechten deden zij niet. Toen Petrus door Herodes werd gevangen genomen, werd een gedurig gebed voor hem gedaan van de gemeente, maar niemand gordde een zwaard aan om hem te verlossen. Na de dood van Stefanus werd er een grote vervolging tegen de gemeente die te Jeruzalem was en zij werden allen verstrooid, behalve de Apostelen, maar men verzette zich niet. Men liet toe dat Saulus de gemeente verwoestte en gaande in de huizen, trekkende mannen en vrouwen die overleverde in de gevangenis. Men leed heldhaftig, men stierf heldhaftig, maar men streed niet. Zo ging het met de Christenen in alle delen van het Romeinse rijk. Zo is het ook gegaan met de eerste Hervormers. Daar waren hier en daar een paar kleine opstanden, maar over 't algemeen nam men de houding aan van de eerste Christnen, men verzette zich slechts lijdelik, niet gewelddadig. Eerst na ontzaglik veel verdrukking zijn in sommige landen de Hervormers de strijd voor hun geloofsvrijheid begonnen, maar lang niet overal.

Maar waren deze mensen dan verkeerd? Was hun houding in dezen te laken? Moeten wij tot het inzicht komen dat deze mensen die zo vol geloof en moed de marteldood zijn gestorven, zich niet hebben gedragen zoals God van hen verlangde en zich niet hebben gehouden aan Jezus' raad en woord en bevel? Is het mogelik dat de discipelen en al die anderen hierin hebben gedwaald? Ja, zeer zeker moeten wij dit aannemen. Zij hebben Jezus' bevel om gewapend het leven door te gaan niet opgevolgd. Zij hebben zich laten verbannen en vangen en slachten en hebben toegezien dat hun broeders werden verbannen en gevangen en geslacht en zij hebben niet naar het zwaard gegrepen. En dat hadden zij moeten doen. Zij hebben droevig gedwaald. In plaats van openhartig hun geloof te belijden en tegelijk te verdedigen tegen aanvallen, werd het in vele gevallen een verborgen aanhangen der christelike leer, een stilzwijgen in 't publiek van wat men geloofde, een houden van geheime vergaderingen. Men kwam bijeen op afgelegen plaatsen, in oude begraafplaatsen of zorgvuldig gesloten huizen en men gaf door deze bedekte handelingen de vijanden de gelegenheid tot het uitstrooien van allerlei laster. Nee, hun houding was niet goed.

Ook de geschiedenis leert het ons. Altijd wanneer de gelovigen, op God vertrouwend, de ongelijke strijd aanbonden tegen hun onderdrukkers, zijn ze wonderlik geholpen. De strijd der Waldenzen in Frankrijk, die der Hollanders in de tachtig-

jarige oorlog, geven ons voorbeelden hoe God helpen kan hen die op Hem vertrouwen en voor de vrijheid van geloof strijden. Waar men voor het christelik geloof gestreden heeft, heeft men overwonnen; daarentegen in vele landen waar men geen geweld wilde gebruiken, is het geloof vergaan. Toen de Hugenoten bij de eerste vervolging de wapens opnamen, hebben zij de zege behaald. Toen de tweede vervolging kwam hebben zij niet gevochten en hun geloof in Frankrijk is vergaan. Velen zijn gevlucht, velen zijn gedood, de overigen zijn teruggekeerd tot de Roomse kerk. In de Nederlanden waren vijftig duizend de marteldood gestorven, maar er kwam geen uitredding, doch toen men een schijnbaar dwaze opstand begon, werd hen twee jaar later geloofsvrijheid aangeboden.

Zo bevestigt de geschiedenis ons ook dat wie in het christelike geloof wil leven, en niet terugdeinst om voor dat geloof te sterven, zich gereed moet houden om ter wille van dat geloof te strijden. Zo bevestigt de geschiedenis het bevel van Jezus: "zo wie niet heeft, die verkope zijn kleed en kope een zwaard."—"Wapent u", wil Jezus zeggen, "want gij zult gerekend worden met de misdadiger."

N.

VAN ALLES EN NOG WAT.

XXIII.

D. F. E.

Het was mij een groot voorrecht om tegenwoordig te zijn bij de plechtige bevestiging van Ds. W. P. J. Poën te Pietersburg op 25 Nov. j.l. en om aan de verrichtingen deel te mogen nemen. De gemeente Pietersburg is jaren lang vakant geweest en ik verblijd mij met haar, dat zij nu weer een eigen herder en leraar heeft. Moge er nu ook een tijdperk van voorspoed en groei voor de gemeente aanbreken. Dit zal gebeuren, als elk lid der gemeente zijn persoonlike verantwoordelikheid gevoelt en ijverig medewerkt met predikant en kerkeraad, waar zij in hun arbeid het heil der gemeente beogen. Waar liefde is en eensgezindheid, daar gebiedt de Here altijd weer Zijn zegen.

ogen. Waar liefde is en eensgezindheid, daar ge-

De plechtige bevestiging van een predikant in een gemeente is alleerst een zaak van groot gewicht voor de betrokken gemeente zelf. Het heeft mij verheugd, dat de gemeente Pietersburg het zo gevoeld heeft. Er was algemene belangstelling. Hoewel het midden in het kwartaal was, is de opkomst mooi geweest. Bovendien regende het, de ploegtijd was daar, maar men bleef toch niet thuis. De opkomst was waarlik bemoedigend onder die omstandigheden. De gemeente toonde daarmede haar dankbaarheid jegens God voor de gave van een eigen herder en leraar. Moge de gemeente hoe langer hoe meer gehecht worden aan haar kerk.

Maar niet alleen is de plechtige bevestiging van een predikant in een gemeente voor de gemeente zelf een zaak van belang, zo'n gebeurtenis heeft betekenis ook voor de gehele kerk. Men schijnt dit over het hoofd te zien. Te Pietersburg waren slechts uit onze kerk tegenwoordig Di. van Broekhuizen (Konsulent), Brandt en Erasmus. Dr. Fourie kon wegens ziekte niet overkomen en Ds. Vermooten had Nachtmaal te Fochville. Beide laatstgenoemden zonden hartelike telegrammen, alsook Ds. Barger. Van de overige 11 predikanten is niet alleen niemand verschenen, maar geen een hunner liet van zich horen. En slechts één Kerkeraad, nl. die van Ventersdorp, zond een telegram van verwelkoming aan de nieuwe predikant. Die stilzwijgendheid wil ik nu niet dadelik gaan toeschrijven aan gebrek aan belangstelling, want ik ben er overtuigd van, dat onze predikanten en gemeenten zich met de gemeente Pietersburg verblijden over de komst van een predikant om de jarenlange vakature te vervullen. Toch is de zaak niet, zoals hij behoort te zijn. Onze gemeenten moeten onderling meer blijk geven van haar belangstelling in elkaar. Zij moeten tonen, dat zij met elkaar meeleven en samen delen in elkaars lief en leed. En dat moeten de broeders predikanten bij zulke gelegenheden vooral ook doen.

Onze gemeenten kennen elkaar nog te weinig. Als de lezerskring van De Hervormer uitgebreider was, zou hierin vanzelf verbetering komen. Maar op het ogenblik weet men meermalen niet, wat buiten eigenlike grenzen gebeurt. En—onbekend maakt onbemind. Onze gemeenteleden moeten niet alleen een levendiger belangstelling aan de dag leggen met betrekking tot eigen gemeentelike aangelegenheden, maar behoren eveneens op de hoogte te zijn met wat daar zo al in de Kerk gebeurt. Dit kan alleen geschieden door het lezen van ons kerkblad. Waar De Hervormer nu voor hetzelfde intekengeld tweemaal per maand gaat verschijnen, laat ons daar nu ook gaan beijveren om het blad in wijder kring te verspreiden.

Als dit nummer mijn lezers in handen komt, zal het jaar bijna weer ten einde zijn gesneld. Wat vliegt de tijd toch voorbij!

1922 is voor onze Kerk over het algemeen een jaar van zegen en voorspoed geweest. Bijna in alle gemeenten viel er vooruitgang te bespeuren. Het

was het jaar ook van de Algemene Vergadering, waar er door de leidslieden onzer Kerk over de belangen van onze Kerk gekonfereerd werd. Wat onze predikanten betreft, geen hunner is ons door de dood ontvallen. Ds. Jac. van Belkum is afgetreden als scriba van de Algemene Vergadering. Ds. Prinsloo is vertrokken naar Rustenburg. Ds. Erasmus staat onder beroep naar de Ned. Herv. of Geref. gemeente Barberton. Ds. Poën van Durban is tot ons overgekomen en te Pietersburg bevestigd. Twee onzer studenten zijn afgestudeerd, t.w. Ds. Grobler (Krugersdorp) en Ds. Wolmarans (Marico). Ons predikantetal is dus met drie vermeerderd.

Ook zijn vele onzer gemeenten vooruitgegaan. Er komt langzamerhand meer kerkelike belangstelling en bedrijvigheid.

Aan de andere kant is er nog veel, dat ons weemoedig stemt. Vele gemeenten zijn nog herderloos en verstoken van een geregelde geestelike bearbeiding. De lezerskring van De Hervormer blijft beperkt. De finantiën onzer Kerk laten veel te wensen over, zodat niet alleen onze Administrateur moet blijven klagen, maar ook wordt daardoor de algemene vooruitgang van onze Kerk groteliks belemmerd. Moge hierin, ten spijte van "slechte tijden", spoedig verbetering komen. De toestand in dezen kan eenvoudig zo niet blijven voortduren! Onze gemeenten moeten haar geldelike verplichtingen tegenover de Kerk nakomen.

Het jaar is bijna ten einde. Met al zijn lief en leed.

Een nieuw jaar staat voor de deur. De toekomst is ons onbekend, maar niet onzeker. De toekomst toch ligt in Gods Vaderhand. Hij regelt en bestuurt alles. Laat ons moed grijpen en voorwaarts gaan in de mogendheid des Heren, Heren! De goede hand onzes Gods zal over ons ten goede zijn. Menige gemeente lijdt zwaar onder de druk der tijden. Laat dat ons niet ontmoedigen, maar verootmoedigen. En laat ons, zo God ons het leven spaart, in het nieuwe jaar meer dan ooit tevoren het schone woord van de oude Apostel der liefde betrachten: **"Mijn kinderkens! laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid",** 1 Joh. 3 : 18. Alleen waar liefde woont, gebiedt de Here Zijn zegen, daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen.

Heb medelijden met de armen, maar heb ook medelijden met de arme rijken.

De Here kan gevallen Petrussen dulden, maar schijnheilige Judassen niet.

INTREE VAN DS. W. P. J. POëN TE PIETERSBURG.

Reeds op Vrijdag 24 November kwam de nieuwe leraar voor de gemeente Pietersburg aan op de plaats zijner bestemming, ongelukkig alleen, zonder zijn familie, die later zal overkomen.

Aan het station waren de Konsulent der gemeente met enige leden van de Kerkeraad en de Burgemeester van het dorp, die in zijn motorkar Ds. Poën naar het huis van de heer en mevr. W. Marais bracht, waar de leraar voorlopig zou thuis gaan.

Het weer was betrokken en regenachtig, maar gelukkig klaarde het op en was het mooi, toen des namiddags tegen 4 uur een grote schare bijeen kwam in de tuin van de pastorie, waar de zusters der gemeente een welkomst-ontvangst hadden bereid.

Onder de aanwezigen werden opgemerkt Senator Munnik, Parlementslid Naudé, Burgemeester Grimbeek, Kommandant Bester, en de predikanten Swart, Pasch, Erasmus, Poggenpoel en Dr. van Broekhuizen, door wie een geïllustreerd welkomstadres werd voorgelezen en overhandigd.

Toespraken werden gehouden door al de leeraars, door Senator Munnik, terwijl vrienden zorgden voor verversingen en de verrichtingen werden opgeluisterd door muziek en zang en voordrachten.

De trein bracht op Zaterdagmorgen een teleurstelling, aangezien de verwachte predikanten Fourie en Barger niet kwamen, doch alleen Ds. Brandt uitstapte.

Nadat enige dingen in verband met de beroepsbrief in orde gemaakt waren, was alles gereed voor de bevestiging, die door Ds. Erasmus geleid werd met een uitstekende, weldoordachte rede naar aanleiding van 2 Cor. 5 : 18-20, over de "Bediening der verzoening", waarna door de Konsulent het formulier der bevestiging gelezen werd en de leeraar tot zijn dienstwerk werd ingeleid. Dr. van Broekhuizen, Dr. Brandt, Ds. Erasmus, Ds. Swart, Ds. Pasch en Ds. Wedepohl spraken elk een woord van heilwens.

Des avonds hield Ds. Poën zijn intree over de Macedoniese roepstem: "Kom over en help ons", waarbij hij mededeelde, dat hij reeds twee maal tevoren naar Zoutpansberg beroepen was in andere werkkringen, maar nu voor de derde maal de roepstem tot hem kwam, hij niet weer kon weigeren en dus was gekomen. Hij sprak ook over de dingen waarin de gemeente de leeraar kan helpen en vroeg, dat allen hun best zouden doen. Allen, die deze intreerede hoorden waren dankbaar voor de overkomst van deze dienstknecht des Heren.

Des Zondags werd de morgendienst geleid door Ds. Brandt, sprekende over Johannes de Doper en zijn houding tegenover de zonde, waarbij men voelde, dat zijn oude gemeente nog in het hart van de Voorzitter van de Algemene Kerkvergadering een warme plaats heeft.

De namiddagdienst met bediening van de Heilige Doop werd gehouden door Ds. Poën, handelende over Openb. 1 : 7, in verband met de wederkomst van Christus ten oordeel.

Zondagavond nam Dr. van Broekhuizen afscheid van de gemeente als konsulent. Hij nam zijn tekst uit Hand. 18 : 9 en 10.

Na de preek werd hem een adres aangeboden namens de Kerkeraad en werd ook een afscheidsgroet door een jonge dochter voorgelezen namens de kinderen van de Zondagschool.

Alle diensten waren goed bijgewoond, ook door vele leden van de andere gemeenten en na de kerkviering ging de gemeente dankbaar huiswaarts met goede moed voor de toekomst onder leiding van de leeraar en hopende op de zegen des Heren.

Ds. Poën is nu predikant van de vijf gemeenten: Potgietersrust, Pietersburg, Lageveld, Louis Trichardt en Messina; bovendien is hij gekozen als Scriba van de gemeente Pietersburg, zodat hij zijn handen vooreerst vol genoeg zal hebben.

UIT ANDERE BLADEN.

Staatsloterijen.—De Engelse Predikant Andrew Brown schrijft in een der Engelse dagbladen te Johannesburg als volgt:

"Die kerke is teen dobbelary. In September het 'n werver van handtekeninge ten gunste van Staatslotery my besoek. Ek het vir hom gesê dat ek met die grootste plesier 'n petiesie sal teken teen Staatslotery. Die dobbelaar bevorder nie industrie nie, hy werk nie met sy hande nie, maar is inteendeel 'n geestelik abnormale. Op hom kan met reg toegepas word die woorde: "As iemand nie wil werk, laat hom dan ook nie eet nie." Iemand wat niks produseer en tog wil lewe is 'n vyand van sy volk.

"Die kristen het in sy etiek nie plek vir die Fortuin nie. Daarom het die Reformatore dit as by uitstek heidens verwerp. En as nou geywer word vir Staatslotery dan is dit niks anders as 'n terugkeer na die Heidendom. Gedurende die eerste helfte van die vorige eeu is Staatsloterij in Brittanje ingevoer uit ekonomiese oorwegings, maar is gou weer afgeskaf om dieselfde oorwegings. Dit geld het in die sakke van 'n paar mense gegaan, die industrie is benadeel, en die moraal van die volk het gesak. Die Staatslotery het 'n bron van euwel geword. Van die tyd af het Engeland daarsonder klaar gekom.

"Dit word beweer dat die Portugese al ons geld uit die land haal. Waarom, so word gevra, sal ons dan nie Staatslotery invoer om die geld in ons land te hou? Maar as die Portugees moreel en godsdienstig so laag gesak het, is dit 'n rede vir ons om moreel net so laag te sak as hulle? Is die Portugese vandag so'n navolgenswaardige voorbeeld? Ons ken die geskiedenis van Monte Carlo in Europa; wat sal die geskiedenis wees van Monte Carlo by Delagoa Baai?

"Laat ouers en onderwysers hulleself afvra of hulle die kinders kan leer om geld te spaar en dit dan in 'n Staatslotery te steek. Die wat met vuur speel, loop gevaar om deur die vuur verbrand te word."

De aktie der Verenigde Kerk tegen Staatsloterijen duurt voort. Ook de Geref. Kerk waarschuwt haar leden ernstig daartegen.

Uitroeiïng van Sprinkhanen.—De Redakteur van "De Kerkbode" behandelt in het inleidingsartikel van de uitgave van 22 Nov. l.l. van genoemd blad deze kwestie. Hij bespreekt de bezwaren, die sommigen hebben tegen de uitroeiïng van sprinkhanen en lost ze bevredigend op. Wij moeten daartegen waken, dat ons Kalvinisme niet ontaardt in een droef fatalisme.

Diamant-koorts.—"De Kerkbode" waarschuwt daartegen en zegt o.m.: "Er dienen stappen gedaan om dit droevig zoeken naar diamanten te ontmoedigen, en als 't kan, te verbieden. Als de arbeid, die verspild is aan 't omkeren van duizenden morgen gronds in dit hopeloos zoeken naar edelgesteente, besteed was aan nuttig en lonend landbouwwerk, dan was ons land in die mate verbeterd en de mensen 'n heel eind verder vooruit. Daar moet iets in dit verband gedaan worden." De treurige toestanden op de delverijen noopt de Redakteur van "De Kerkbode" om aldus te schrijven. Wij zijn het met hem eens—net jammer dat hij ons geen oplossing aan de hand geeft. Wat hij daar zegt, weten wij al lang, maar—wie lost ons het vraagstuk op?

Ds. W. P. J. Poën.—De Natalse korrespondent van "De Kerkbode" schrijft in de uitgave van 29 Nov. j.l. het volgende: Ds. W. P. J. Poën verlaat Durban en alzo ook de Natalse Kerk na een ruim negenjarige bediening. Hij gaat naar Pietersburg, naar de Hervormde gemeente aldaar. En Durban,

in het biezonder, en de Natalse Kerk, in het algemeen, zijn de vertrekkende broeder veel dank verschuldigd. Te Durban kwam hij negen jaar geleden en vond een pasgestichte gemeente, feitelik een handjevol Hollandssprekenden zonder aanzien of gedaante van een gemeente. Hij verlaat ze nu, talrijk, goed georganiseerd en met vertakte werkzaamheden. In hem heeft de gemeente Durban en de Hollandse Kerk in Zuidafrika over het algemeen een waardige vertegenwoordiger gehad tegenover het Engelssprekend publiek. Eenmaal, wat ik van weet, was hij voorzitter van de Durban Church Council. Op het ogenblik telt Durban twee Hollands-medium scholen, vrucht van zijn ijver. Als sekretaris van de Taalvrienden in Natal en lid van meer dan een kerkelike kommissie (om één te noemen: de Kommissie ter Bestrijding van Onzedelikheid) heeft hij gewaardeerde diensten bewezen aan de Kerk van Natal en het Hollandssprekende publiek alhier. Bedeeld met biezondere gaven en talenten, heeft hij onverdroten en met ijver van het begin tot het einde zichzelf gegeven aan gemeente, Kerk en volk. Hij gaat heen en laat een gevoel van groot verlies achter. Gods zegen op zijn verdere loopbaan."—Wij verenigen ons gaarne met de zegewens hier uitgesproken.

VENTERSDORP.

Gemeentelike Kennisgeving.

Aan de gemeente wordt bekend gemaakt, dat er dit jaar weer (D.V.), gelijk ten vorigen jare, een dienst in de Kerk gehouden zal worden op 31 Des. e.k. des nachts te half twaalf ure. Wie kan, verzuime niet om op te komen.

PASTOR LOCi.

EENDRACHT.

Die Gemeente het Nagmaal gevier 28 en 29 Oktober. Die konsulent, Ds. Alers, was teenwoordig.

Die opkoms was Sondag goed, met karre, maar min waens. Dertien kinders is gedoop. Die preke was boeiend; mag dit veel vrug draag. Besluit is, laaste Saterdag en Sondag van Januarie a.s. weer kerk te hê. Die hoop is, dan sal daar genoeg gras wees vir die osse, dat die Kerkplein dan vol sal wees van waens. Volgens 'n vorige besluit sal daar ook Basaar wees, vir 'n Pastorie.

D.

Daarom blijven velen op zo wijde afstand van de heilige Zendingzaak, omdat zij zo ver zijn van Christus.—Van Oosterzee.

INGEZONDEN.

Tonteldoos, 15 November 1922.

In "De Hervormer" van Augustus l.l. het 'n kort beoordeling verskijn van die Kort Begrip van Ds. D. F. Erasmus. Die beoordelaar meen dat die tijd vir 'n Afrikaanse Kort Begrip nog nie daar is nie, omdat...... ons nog nie die Bijbel in Afrikaans het nie! Verder meen die beoordelaar dat dit verwarrend moet werk bij die leerlinge om die Kort Begrip in Afrikaans te hê en die tekse in Hoog-Hollands te leer.

Hierdie laaste beswaar is gegrond en as die boekie nie goed verkoop word nie dan sal dit in die eerste plaas daaraan te wijte wees dat dit die tekse nie ook in suiwer Afrikaans bevat nie en dus onvolledig is, en in die twede plaas omdat die taal meer vertaalde Hollands as Afrikaans is; maar hieroor miskien later.

Die bewering dat die tijd vir 'n Afrikaanse Kort Begrip nog nie daar is nie getuig, naar mij nederige mening, van onbekendheid met die posiesies deur die Afrikaanse taal verower, tensij ek moet aanneem dat die beoordelaar nog een van die "kombuistaal", patois, Maleis-Portugees-persone is, en bevrees daarvoor uit te kom, naar argumente soek om Afrikaans teë te werk.

Die tijd nog nie daar nie! Nee, die tijd was lankal daar, nie alleen vir 'n Afrikaans Kort Begrip nie, maar ook vir Afrikaanse Formuliere, Afrikaanse preke, ens.

Wat ek nou gaan sê sal nie so maar so 'n opienie wees, wat as 'n konklusie gebore is uit redenerings nie, maar dit sal feite wees. Ek sal dan maar begin om te sê dat 'n groot deel van ons mense die Hollandse Kort Begrip—om niks te sê van die Formuliere en die Bijbel nie—maar sleg verstaan. En met "ons mense" word nie bedoel die ouerige mense, wat nie die kans gehad het om behoorlike onderwijs te ontvang alleen nie, maar ook die wat 'n sportjie hoër geklim het as die laëre skool kursus.

Ek verwag dat hieroor "moord en brand" geskreeu sal word, want om die vinger op die wond te lê doen pijn, en daarvoor deins ons terug. Bij mij is dit egter nou al daar uit en... dis 'n feit. Ek het op die oomblik te doen met kinders wat die laere-skooleksame afgelê het en dis bedroewend om te sien hoe min hulle verstaan van die Kort Begrip en die Bijbel.

Is daar miskien iemand wat dit ontken of wat meen dat dit net die plaaskinders is wat Hollands sleg verstaan, dan sal ek graag van hom 'n verklaring wil hê, waarom amper nie een van die kinders

van die dorps Sondagskool Ds. Erasmus iets van sij preek—wat in baie eenvoudiger Hollands was as die Kort Begrip en die Bijbel—kon vertel nie. Die enigste antwoord wat hierop gegee kan word is dat die preek, omdat dit nie in hulle taal was nie, die vermoë, om hulle sielsnare in trilling te bring, gemis het. Ds. Erasmus kan gerus probeer om dieselfde preek in goeie Afrikaans te lewer en as dit dan nie blijk dat die kinders hom meer daarvan sal kan vertel nie, sal ek mij hoed opeet.

Nou sal die ou vraag wel weer gevra word, n.l., "Maar waarom het die ou-mense die Kort Begrip, die Formuliere en die Bijbel dan wel verstaan?" 'n Afdoende antwoord hierop sou wees, dat ons nou nie met die ou-mense nie, maar met die teenwoordige geslag te doen het. Dis nou wel jammer dat die "ou-mense" gewees is, maar dit sal baie goed wees as die predikante met die "ouerige mense" ook so nou en dan oor 'n gelewerde preek wou gesels; dan sal daar vir hulle 'n ander lig opgaan.

Daar is verskil tussen verstaan en verstaan. En dan moet ons nie vergeet nie dat dit net sekere woorde en sinne, of die manier waarop dit gesê word, is, wat die gevoel kan opwek, wat deurdring tot die siel van die hoorder en die masienerie daar in werking bring; en dat dit sulke woorde moet wees as wat in die volksmond leef, sal wel niemand ontken nie.

Waarom word die preekbundel so swak verkoop? Maar net een antwoord: Omdat dit nie in Afrikaans nie, maar in Hoog-Hollands is. Waarom sukkel Dr. Engelbrecht met die verkoop van sij Kerkgeskiedenis—'n boek wat in besit van elke lidmaat van ons kerk behoort te wees? Ek meen as dit in Afrikaans was sou gou-gou 'n twede, derde en meerdere druk nodig gewees het. Waarom vind 'n mens meer "Kinderbrood," "Afrikaanse Kinderbijbels", ens. as die produkte van ons eie kerk in ons huisgesinne? Is dit nie omdat dit in Afrikaans is nie? (1)

Die tijd nog nie daar nie? Laat ons dan maar wag totdat die tijd daar sal wees, maar weet dit dat ons intussen gespijs en gedrenk word van die tafels van ons bure en gewend raak aan die smaak, ens. ens. van wat ons daar voorgeset word. Maar vra dan nie later, as die predikante van ons kerk vir stoele en banke moet preek, terwijl die ander kerke vol sit van ons gemeentelede naar die oorsaak nie, maar weet dat dit die gevolg sal wees van 'n versuim om te voorsien in die behoefte van die lidmate van ons kerk in 'n vorm soos deur hulle verlang.

Maar.... bedenk dat dit nie die kwantiteit is nie, maar die kwaliteit waar heil van verwag kan word en laat tog veral gesorg word vir goeie Afrikaans. Gebrou soos die Sondagskoolblaadjie wat eentijd in die "Hervormer" was is die beste middel om elke mens met die minste taalgevoel teen Afrikaans te kant, 'n pragtige, liewe Boerenooi in 'n broek-rok-ding uit Parijs.

Selfs die Kort Begrip van Ds. Erasmus moet, in die teenwoordige vorm baie voorstanders van Afrikaans 'n sug afpers met: Nee, dan maar liewers die Hollandse Kort Begrip! Die vernaamste beswaar teen die gebruik van die boekie is dat dit onvolledig is, en bij elke vraag die tekse uit die Bijbel in Hoog-Hollands geleer moet word. Die antwoorde van die Doop- en Nagmaalsvrae ontbreek geheel en al. Wie se skuld sal dit nou wees as die boekie nie verkoop word nie? Seker weer 'n bewijs dat die mense nie 'n Afrikaanse Kort Begrip wil hê nie!

En as later 'n degelike volledige Kort Begrip of ander stigtelike werk ook moeilik kopers sal krij, sal die gehalte van wat ons eers aangebied sal gewees het, daar nie die oorsaak van wees nie?

Laat die geagte skrijwers tog bedenk dat hulle, deurdat hulle nie die allerbeste lewer nie, die doel wat hulle beoog, en wat al lankal 'n verwesenlikte ideaal moes gewees het, teewerk inplaas van bevorder.

Of ek ook enige aanmerkinge het omtrent die taal deur Ds. Erasmus gebruik? Duisend en een persent beter as van die Sondagskoolblaadjie, maar die gevoel dat ek nie met Afrikaans te doen het nie blij mij bij van begin tot end; dis teveel, te letterlik vertaalde Hollands. Kijk hier: Hoeveel s t u k k e, g e s n e d e beeld, s t e l l i g e kennis, dan (vir as) hem, soon, geloof (vir glo) niets, g e b r o k e brood ens. ens. Verder: Waarom die deftige "u" waar die Almagtige met die mens praat? Awendmaal word maar heel selde gebruik terwijl Nagmaal algemeen is.

Hou tog die taal suiwer en sluit nie die deur vir toekomstige skrijwers nie.

J. WILLEMSE.

Kritiek, opbouwende kritiek is goed, maar mnr. Willemse moet niet de slecthe manieren volgen van de wereldse pers om verdacht te maken.

---

(1) De preekbundel en andere boeken worden niet verkocht, omdat ze, zo men zegt, te duur zijn! Elke preek kost nog geen 6d.!!! De ware reden is zuinigheid!!!—Red.

De Redakteur zal dan ook geen stuk meer plaatsen, dat op die manier aangaat.

Een br. ouderling heeft drie jaar geleden op de Algemene Vergadering verklaard, dat de Bijbel en het Kort Begrip niet meer verstaan wordt, omdat men die niet meer leert en niet om de taal. Ik ben het met hem eens. Onze oude mensen, die ook Afrikaans hebben gepraat, verstaan de Bijbel wel, omdat zij die lezen.

De Redakteur heeft aan verscheidene personen, het boekje van Ds. Erasmus aanbevolen, maar allen hebben gevraagd, om het gewone Hollandse Kort Begrip!

REDAKTEUR.

INGEZONDEN.

Potgietersrust, 18 November 1922.

De WelEerw. Zeergel. Heer
Ds. Jac. van Belkum,
Jacobstraat,
Heidelberg.

Geachte Herder en Leraar,

Door 's Heeren goedheid nog in het leven; moge dat bij UWE. ook zo zijn, dat is onze bede.

In "De Hervormer" van 15 dezer komen 'n paar fouten voor, en wel op xviii onder 't hoofd Avondmaalsviering te Potgietersrust staat, "dat kwam omdat de predikant, die met de laatste Zondag in November op Louis Trichardt was," terwijl er moest hebben gestaan, zo was mijn kopie ten minste geweest, "dat kwam omdat de predikant van de zusterkerk op Louis Trichardt was." Dat is 'n lelike zinstorende fout, het schijnt die drukkers geven niet veel om "De Hervormer." Dan op bladzijde xxi het Doodbericht van Francois Petrus Jacobus du Toit, hetwelk ik er in heb gezet en 20/- voor betaal, staat ouderling H. J. Geyse, dit moet zijn ouderling H. J. Geyser, ook baie slecht. Die heren diene daarop te worden gewezen dat "De Hervormer" niet door leerjongens kan worden gekorrigeerd.

Na minzame groete van huis tot huis, met heilbede,

Hoogachtend,

Uwe dw. dr. en br. in Chr.,

M. J. POS.

De Redakteur is verwonderd dat mnr. Pos nog niet het Drukkersduiveltje kent; het is een zeer lastig ventje en verbazend slim om zich te verbergen, en ergens in te sluipen.

Ik kan de heer Pos verzekeren dat de firma Wallachs' Bep. alle moeite zich geeft om "De Hervormer" goed te verzorgen, en dat zowel de zetter als de korrektor geen leerjongens zijn.

Het spijt mij dat de heer Pos reden meent te vinden om zich te beklagen dat hij voor ene advertentie die ene halve kolom inneemt 20/- heeft betaald; ik had gedacht dat Z.Ed. te verstandig was om te denken, dat de kerk in zuiver bezigheids dingen voor niet of ver beneden de marktprijs moet werken. Waarlik ons kerkblad is al goedkoop genoeg, vooral als men in aanmerking neemt dat vele intekenaren nooit betalen, wat een ellende is in Zuid Afrika.

REDAKTIE.

Waarde Oom Sarel,

Als ik "De Hervormer" in handen krijg, is gewoonlik mijn eerste werk na te zien wat ou Oom Sarel nu wel weer te beweren zal hebben, en geloof mij, ik ben er zeker van, de tolk te zijn van velen, als ik zeg, ge er slag van heb, de dingen raak te zeggen niet alleen, maar elk onderwerp smakelik weet voor te stellen, niet te vergeten de kortelike bijdragen en predikaties van de verschillende predikanten der Herv. Kerk.

Omdat u zo geregeld in "De Hervormer" aan het woord ben, dacht ik zo, bij oom Sarel, een van de oude garde, eens aan te kloppen om zijn mening uit te vinden omtrent het navolgende:—

Enige tijd geleden werden de leden der Herv. Kerk in "De Hervormer" opgewekt, ieder in eige kring, om propaganda te maken voor dit kerkblad. Een premie werd zelfs toegezegd voor het aanwerven van een zeker aantal nieuwe intekenaren. Ik vond dat een goed iedee, en toog aanstonds aan 't werk, zodat ik al heel spoedig 5 of 6 nieuwe abonnee's kon opgeven aan de Redakteur van ons blad, met opgave van namen en adressen. Allen lieden van goede naam en faam.—(Dit laatste is een oud Hollands woord, maar geijkt.) Nou zou men toch moge verwachten deze nieuwe intekenaren het laatste nummer zou zijn toegezonden, tegelijk met de rekening van 7/6 voor vooruitbetaling.

De nieuwe abonnee's ontvingen wel de rekening, maar geen "Hervormer"; al was het er dan maar een geweest als proefnummer. Machtig oom Sarel, hoe klein!...Wat krenterig!.... van krenten gesproken, men kon het ook noemen,...kruideniers-politiek. Ik ben dan ook maar besloten mijn propaganda-mandaat weer neer te leggen, ofschoon ik u de verzekering kan geven, mijn moeite met sukses zou zijn beloond geworden.

Ook onder de Gereformeerde broeders vindt ons kerkblad veel bijval, niet alleen omdat het degelike en stichtelike lektuur verstrekt, maar word geschreven in onze eenvoudige en toch zo mooie en rijke Bijbeltaal, verstaanbaar ook voor de eenvoudigste in de lande.

Mijn bescheiden mening is deze, dat wil men ons kerkblad wat meer populair maken, hetwelk zulks om haar degelike inhoud verdient, dan behoort men er niet tegen op te zien, eens wat ekstra nummers ter kennismaking de wereld in te zenden.

De nieuwe intekenaars door mij opgegeven zouden ook zeer waarschijnlik financieel het blad hebben gesteund door het plaatsen van advertenties. Kunnen de predikanten ook niet een beetje propaganderen desnoods van de kansel? 't Is toch een kerkblad, gewijd aan de belangen der kerk? Ik vraag maar!

Groeten ook aan tante.

P.W.

Pretoria, 7 Nov. 1922.

Oom Sarel bedankt P.W. zeer hartelik voor zijn waardering van ons kerkblad. Noch oom Sarel noch de Redakteur, noch de andere schrijvers zijn bedorven door te veel lof.

Wat de opmerking betreft omtrent het niet zenden van een proefnummer aan sommige toekomstige intekenaars, ach, de harde ondervinding heeft ons deze maatregel voorgeschreven. P.W. zou verwonderd zijn als hij wist, hoe slecht betaald werd. Als hij de Redakteur de namen dier ter goeder naam en faam bekende mannen wil opgeven, dan zal hij hen wel een proefnummer sturen, denkt

OOM SAREL.

INWIJDING DER NED. HERV. KERK EN VIERING VAN HET H. AVONDMAAL.

Het was voor onze gemeente een groot voorrecht toen Zaterdag morgen de trein ons Z.WE. Ds. L. E. Brandt, Voorzitter der Algemene Kerkvergadering, predikant der gemeente Johannesburg en student J. Dreijer bracht, om de inwijding van onze kerk te doen en het H. Avondmaal te vieren. Het weer was mooi en toen we die morgen om 10 uur bij het monument op het marktplein vergaderde om van daar de optocht naar de kerk te doen, was er blijdschap in aller harte, omdat de Heer ons zover had geholpen. Psalm 146 vers 1 werd gezongen, waarna Z.W.E. een korte toespraak hield, op het voorrecht wijzende dat wij nu hadden, om een eigen kerkgebouw te hebben, en gedacht aan de oude leden van de Zoutpansberg gemeente waar Z.W.E. vroeger predikant was geweest, zoals Brs. Pos en Smit, vertrouwende deze gemeente verder gezegend mag worden. Z.W.E. verzocht hierna Ds. S. W. Naude, predikant van de zusterkerk het woord te voeren, die er op wees dat de zamenwerking die tot nog toe hier was geweest, zo moge voortbestaan. Hierna werd het program voor de optocht door de Scriba M. J. Pos, afgelezen en zette die zich in beweging, zoals het hierbij gaat. Bij de kerkdeur gekomen, werd de sleutel aan de predikant overhandigd, die de deur opende en men binnenging. De tekst was uit Johannes 19 vers 30, die zeer indrukwekkend was en de gemeente boeide. In de aanspraak werden alle hartelik bedankt voor de innige zamenwerking die er was geweest, dat de bouw van dit kerkgebouw een voldongen feit was, vooral Br. K. Molenaar, die als architekt en timmerman belangloos zijn krachten daaraan had geweid. De namiddag dienst werd geleid door student Dreijer, die tot tekst koos 1 Koningen 8 vers 29, hetwelk een zuiver Afrikaanse preek, duidelik aan de gemeente werd verkondigd, zodat het een indruk maakto, die een zegen was. Bij deze dienst werden door Dr. Brandt 10 jonge lidmaten voorgesteld, en de broeders ouderlingen A. J. Smit en J. A. Venter, met Diakenen G. R. J. Strijdom en F. J. Geijser in hun ambt bevestigd. Zondag morgen nam Ds. Brandt tot tekst uit Johannes 3 vers 16, terwijl er vier tafels werden bediend. Des namiddags trad student Dreijer weer voor de gemeente op en sprak naar aanleiding van Markus 15 vers 34, een preek die niet ligt zal worden vergeten. Moge onze lieve Heer, deze jonge man sparen voor onze kerk; hij zal voorzeker velen ten zegen kunnen worden. 's Avonds bracht Ds. Brandt ons de aloude tijding naar het evangelie van Markus 16 vers 7, treffend onvergetelik is deze boodschap tot ons gebracht, die een ieder deed voelen dat de Heer onze God met Zijn geest in ons midden was, ja, deze toespraak drong tot ieders hart door, de gemeente hing aan Z.W.E. lippen, en met droefheid werd het woord Amen gehoord. Werkelik in alles heeft de Heer ons ditmaal gezegend, wat betreft de geestelike gave die deze predikers ons hebben gebracht waarvoor wij innig dankbaar zijn, dat zij zijn naar ons overgekomen; ook de stoffelike belangen werden wij in gezegend, want door de onvermoeide ijver der zusters is er £68 opgebracht, net alleen van de lidmaten onzer gemeente. Wij danken de Heer voor deze gezegende kerkviering.

M. J. POS,
Scriba.

Programma van de Optocht en verdere verrichtingen bij gelegenheid der plechtige inwijding van het Nieuwe Kerkgebouw der Nederduits Hervormde Gemeente te Pieter-Potgietersrust op Zaterdag, 25 Maart 1922.

De ganse gemeente verzamelt zich op het marktplein bij het monument waar de predikant van Johannesburg, Ds. L. E. Brandt, een toespraak houdt. Na de toespraak geeft hij de Bijbel bestemd voor de nieuwe kerk in handen van Ouderling A. J. Smit, bijgestaan door Ouderlingen C. A. Storm en J. A. Venter ,waarna de optocht geregeld word als volgt:

De drie bouwmeesters, Klaas, Molenaar, C. J J. Basson en G. R. J. Strijdom de sleutel van de nieuwe kerk dragende.

De drie ouderlingen dragende de Bijbel.

De predikant van Johannesburg en andere gemeenten.

De predikant van de zusterkerk en andere gemeenten.

De Kerkeraad van P. Potgietersrust en andere gemeenten.

De Kerkeraad van de zusterkerk en andere gemeenten.

De leden der Bouw Kommissie.

De leden der School Kommissie.

De hoofdonderwijzer, onderwijzers en onderwijzeressen van de school.

Ambtenaren.

De gemeente volgt dan zo mogelik twee aan twee.

De optocht vervolgt zijn weg zoals de Bouwmeesters en Ouderlingen voorgaan naar de kerk.

De leden der gemeente die aan de optocht geen deel nemen, verenigen zich bij de ingang der kerkdeur, de vrouwen aan de ene, de mans de andere zijde.

De bejaarde leden der gemeente zo nabij mogelik aan de deur, terwijl diakens en koster zorg dragen hen geschikte plaatsen aan te wijzen.

De optocht gaat van het monument naar de hoek van Retief en Hoofdstraat, dan met Retiefstraat tot bij de hoek van Retief en Pretoriusstraat, verder met Pretoriusstraat tot bij de ingang der kerkerven. De optocht tot bij de kerkdeur genaderd, blijft staan daar terwijl de bouwmeester de sleutel der kerk overhandigd aan de oudste in dienst zijnde ouderling, die dezelve aan de predikant overhandigt en vooruit treden om de deur te openen. De predikant opent de deur, houdt een korte toespraak en geeft tot zingen aan de gemeente Psalm 100. Zodra deze psalm is opgegeven word de deur der kerk geopend en de gemeente treedt de kerk binnen. De optocht gaat de deur door de predikant geopend binnen onder het zingen van bovengenoemde psalm, de beide ouderlingen leggen de Bijbel en Psalm en Gezangboek op de predikstoel en de predikant beklimt dezelve.

L. E. BRANDT, Predikant.
M. J. POS, Scriba.

Vrede, 30-11-1922.

De WelEerw. Heer
Ds. Jac. v. Belkum,
Heidelberg.

WelEerw. Heer,

U het seker al gedink dat ek "Oom Sarel" Fonds al vergeet het; om ek dit nie eerder gestuur het nie was om ek nog nie geld gehad het nie.

Ek sien in die "Hervormer" van 'n Weeshuis die staat om opgerig te word. Nou stuur ek vir Oom Sarel Fonds 4/- en vir die Weeshuis 4/-, 1/- is van Broertjie.

Verder is hier bitter droog.

Die diere blij lê, en gaan ook baie dood van honger.

Hulle vreet die peperbome se basse af, en gare bome eet hulle ook.

Die mense loop te voet, want die diere kan nie meer diens doen nie.

Maar ons is die Heere nog dankbaar, want ons is nog gesond.

Beste groete van papa, mama en broertjie, en ook van mij.

MARTJIE VILJOEN.

De Redakteur plaatst dit briefje van Marthje met groot genoegen.

1o. omdat blijkt, dat zij trouw blijft aan haar woord;

2o. omdat zij bij al de zwarigheden nog kans ziet om haar bijdragen te sturen, en zelfs ook gaat geven voor het op te richten "Weeshuis";

3o. om andere kinders op te wekken haar voorbeeld te volgen.

Oom Sarel heeft de Redakteur gevraagd haar hartelik te bedanken.

De Redakteur hoopt, dat de lezers van "De Hervormer" dit briefje aan hun kinders willen voorlezen.

REDAKTEUR.

De Redakteur van De Hervormer.

Mijnheer,

Vergun mij weder a.u.b. een plaats in uw blad.

Geliefde leraars, slechts een paar woorden naar aanleiding van Gods Woord en de tekenen der tijden.

Want er zullen valse Christussen en valse Profeten opstaan, en zullen grote tekenen en wonderheden doen; alzo, dat zij (indien het mogelik ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden. Matth. 24 : 24.

Christus heeft niet alleen voorzegd wat Hij in de toekomst doen zou, maar Hij heeft zijn jongeren ook gewaarschuwd voor hetgeen de vijand zou verrichten, om hen te bedriegen en te verleiden en alzo hun verderf te veroorzaken. Valse Christussen en valse profeten zouden opstaan en door hun wonderwerkende krachten, die echter van sataniese oorsprong zijn, de mensen verleiden, ten alle tijde, vanaf de Hemelvaart van Christus tot op de huidige dag, zijn er mensen opgestaan, die als valse Christussen of als valse Profeten velen verleid hebben. Daarom waarschuwt Christus dan ook: "Ziet toe, dat niemand u verleide, want velen zullen komen in Mijn Naam, en zeggen: ik ben de Christus; en de tijd is nabijgekomen: gaat dan hen niet na. Luk. 21 : 8 .

Dit wil niet zeggen dat Hij met zoveel woorden zal zeggen "Ik ben Christus".

In het begin van de tweede eeuw na de geboorte van Christus stond een valse profeet op, die beweerde de ster te zijn, waarvan Biliam gesproken had. Vele Joden werden door hem bedrogen en verleid.

Mohammed, ofschoon hij niet voorgaf de Christus te zijn, was toch niettemin een "valse profeet".

Volgens de profetie van Christus, schijnt het echter, dat deze woorden van waarschuwing tegen valse Christussen en valse profeten vooral biezondere betrekking hebben op de tijd, waarin de wederkomst van Christus nabij is. Wanneer de opmerkzaamheid der wereld op de nabijzijnde wederkomst des Heren gewacht wordt en op deze wijze de mensen tot verwachting van deze gebeurtenis aangemaand worden, zal Satan ook in de weer zijn om valse leraars te verwekken. De bewering, dat hun werken het komen van Christus betekent en dat zij alles doen in de naam des Heren, geliefde lezers, denk er aan hoe in de laatste dagen de mensen naar Pretoria en Johannesburg gegaan zijn om door gebed genezen te worden in Christus' naam. Vandaar dat ons volk zoveel afvalt van de kerk van Christus en bij andere sekten aansluit. Ziet hoe de zogenaamde apostoliese sekte toeneemt, die toch niets anders is dan een dwaalleer. Vandaar dat zovele predikers des Evangelies leren, dat de wederkomst van Christus niet letterlik opgevat moeet worden. Anderen leren weder, dat de hele wereld voor de wederkomst van Christus bekeerd zal wezen; anderen gaan in de woestijn en wildernis een tempel bouwen en zeggen dat Christus met zijn wederkomst daar intrek zal nemen. "Daarom, als zij tot u zullen zeggen: Zie, Hij is in de woestijn, gaat niet uit." (Math. 24 : 26.

Het moderne spiritisme is klaarblijkelik het werk van leugenachtige, verleidende geesten. De Spiritisten, die bijna over de gehele wereld verspreid zijn, verlochenen de verzoening van Christus, en leren dat ieder mens zijn eigen redder is. Van hun zegt de apostel: "Er zullen valse leraars onder u zijn, de verderfelike ketterijen bedriegelik invoeren zullen. Ook de Here, die hun gekocht heeft, verlochenen en een haastig verderf over hun brengen. 2 Petr. 2 : 1.

Is het niet bedroevenswaardig van ons volk dat het zo geneigd is tot verleiding? zal men de vraag doen. (Wat mocht dit zijn.) Waar moet de wortel van het kwaad gezocht worden? Ligt het niet misschien hierin, dat God's heilig woord in onze dagen, helaas, niet meer onderzocht word? Dat de Heilige Bijbel ons te ouderwets geworden is. Is het niet misschien omdat wij meer liefhebbers der wereld geworden zijn dan liefhebbers Gods? Zijn wij niet misschien te ver afgedwaald van de zeden en tradities van onze edele voorouders? Hebben wij niet misschien te veel andere goden nagehoereerd? Is het niet bedroevenswaardig het toestormen van een Christenvolk te zien naar de zogenaamde geneesbidder (Mnr. Hickson), alsof hij de enigste geneesheer is. Is het niet in zekere zin 'n loochenen van de almacht van God?

Ach, waaraan is de kleingelovigheid van ons volk toch toe te schrijven. Leest men te min de Bijbel en te veel de verderfelike politieke nieuwsbladen? Ach, is ons volk niet te veel bezig met het tijdelike en vergankelike? Is men maar niet te veel bezig te organiseren voor de aanstaande elektie? Men is maar altoos met tijdelike dingen bezig en daardoor worden de eeuwige dingen vergeten. Maar staat er dan niet geschreven: "Zo waak dan, want gij weet de dag en de ure niet in welke de Zoon des Mensen komen zal." Hoe weinig wordt gevraagd en gewaarschuwd en gedacht, dat wij ook voor de eeuwigheid moeten georganiseerd wezen, zowel het volk als elk persoon.

Dwaalt niet, want zo wat de mens zaait dat zal hij ook maaien. O laat ons toch meer op de eeuwige dingen letten, meer de Bijbel lezen. Gods Woord nauwkeuriger onderzoeken, meer onze kerk onderhouden. Nevens onze Bijbel onze Geloofsartikelen; de Formulieren van Eeuwigheid; de vijf Artikelen tegen de Remonstranten. Moge elk huisgezin het nauwkeurig onderzoeken en terugzien naar de oude paden; meer liefhebbers tot uitbreiding van Gods Koninkrijk, dan liefhebbers der wereld. Dan zal ons volk minder als bladeren afvallen.

H. FOUCHE.

NEDERDUITS HERVORMDE KERK.

Zo de Heer wil en wij leven zal het Heilig Avondmaal worden gevierd te Potgietersrust op 23 en 24 December 1922, met aanneming van nieuwe lidmaten, bediening van de Heilige Doop. Alle diensten te worden gehouden door onze predikant Ds. W. P. J. Poën.

Namens de Kerkeraad der Ned. Herv. Gem.
M. J. POS, Scriba.

Potgietersrust, 28 November 1922.

Maak verder bekend als 't u belieft.

Ds. W. P. J. Poën.

Pietersburg, 2de Zondag in Januarie, Nachtmaal.

Duivelskloof, 2de Zondag van April. Nachtmaal.

Ds. J. van Belkum.

17 Desember te Kafferskraal bij Heidelberg.

24 Desember te Heidelberg v.m. 10 uur.

25 Desember te Heidelberg Nachtmaal.

31 Desember te Heidelberg, v.m. 10 uur, avond 7.30.

7 Januarie te Heidelberg, v.m. 10 uur, avond 7.30.

14 Januarie te Ermelo Nachtmaal.

21 Januarie te Heidelberg v.m. 10 uur, avond 7.30.

AVONDMAALSVIERING TE VENTERSDORP.

Des Heren heilig Avondmaal zal alhier gevierd worden (D.V.) op Zondag 24 Des. e.k. Kerkeraadsvergadering, Vrijdagnam. te 4 ure; voorbereidingsdiensten, Zaterdagnam. te 3 ure en 's avonds te 7.30 ure. Avondmaal, Zondagmorgen te 10 ure; dankzegging en doopsbediening, 's namiddags te 3 ure; dienst, 's avonds te 7.30 ure.

Dit zal onze laatste Avondmaalsviering dit jaar zijn. De gemeente kome in grote getale en biddend naar dit feest op en richte een dankbaar Ebenhaëzer op. Onze laatste Avondmaalsviering was zeer gezegend. Bidt dat de Here ons ook op het a.s. feest bezoeke met Zijn heil. Hij zal het doen, als wij voorbereid tot het feest opkomen.

D. F. E.

VERSLAG GEMEENTE TE HEILBRON.

Op 11 November 1922 werd vergadering gehouden. Ds. L. E. Brandt gaf op Gezang 43, vers 1, en na gebeden te hebben, werden de notulen voorgelezen van de vorige vergadering en goedgekeurd. De opkomst was klein, niettegenstaande men wist dat er over een Bazaar gesproken zou worden; de voorzitter, Ds. Brandt, deelde mede dat 't plan was een Bazaar te houden met eerstkomend Nachtmaal in Februarie. Ook deelde hij mede dat er een weeshuis te Krugersdorp bestaat, waar de kinderen van de Hervormde Kerk die onverzorgd zijn, gestuurd kunnen worden. Met 't oog hierop is er een Zusters-kommissie, bestaande uit Mevrouwen J. H. Campher, J. H. Habig, I. Fourie en Mej. H. Strijdom, aangesteld om toe te zien waar zulke kindertjes zijn en om geld en goederen voor 't weeshuis in te zamelen. De Herderlike brief werd voorgelezen en door de voorzitter toegelicht; de voorzitter heeft nadruk erop gelegd dat de Gemeente haar plichten niet nakomt, en dat we geen zegen kunnen verwachten. Verder heeft de voorzitter op de harten van de gemeente gedrukt om de huisgodsdienst meer geregeld te houden, dat we ons dan meer gelukkiger zullen gevoelen en meer zegen kunnen verwachten. De reiskosten van Ds. Ahlers werden ook besproken. Met het overkomen van Holland heeft het veel geld gekost en de gemeente te Germiston is nu niet in staat om de kosten te betalen, door de onlusten die daar in Maart waren, en dat wij als leden van de kerk niet konden toelaten om Z.Eerw. die zichzelf zo heeft opgeofferd, te laten sukkelen. Zo werd daar een beroep gedaan op de gemeente en die heeft die avond 35/s op de tafel gelegd tot dekking van de kosten en het werd met dank aangenomen. Voor de Bazaar werd aangesteld als kommissie: Diakenen J. H. Habig en J. Opperman.

Met de Voorbereidingsdienst nam Z.Eerw. als tekst Mattheus 11, verzen 28, 29 en 30; de weinigen die aanwezig waren hebben met aandacht geluisterd. Met de bediening van 't Heilig Avondmaal waren er drie tafels. Z.Eerw. nam als tekst Lukas 8 vers 46; bij de namiddagdienst werden twee kinderen gedoopt; de prediker nam als tekst Mattheus

6 vers 10, waarnaar met aandacht werd geluisterd. 's Avonds hadden wij dienst in de zusterkerk, die dan ook goed gevuld was. Z.Eerw. nam als tekst Markus 6 vers 20, handelende over de Apostel Johannes, dat het de wonderlikste geschiedenis was in de Bijbel. Met alle stilte en gespannen aandacht werd door de gemeente geluisterd en een ieder gevoelde dan ook dat er te veel toegegeven werd aan de zonde.

J. H. HABIG, Scriba.

Vredelust, 20/11/22.

De Redakteur verzoekt Br. Habig voortaan zijn verslag korter te maken. Lange verslagen kunnen niet geplaatst worden, vooral wanneer er vele Nachtmalen zijn.

WEESHUISFONDS.

Gemeente Krugersdorp.

Ds. P. S. Grobler, Krugersdorp £5; Mnr. A. P. Viljoen, Krugersdorp £2.10.0; Mnr. Gideon Brits, Jachtfontein 10s.; Dr. P. J. Hugo, Krugersdorp £1.1.0; de h.h. S. Wallach, Krugersdorp, 1 enkel katel (bed); Henning en Kempen, do. £1.2.0; Thomson en Calvert, do. 10/6; F. A. Smit, do. £1.1.0; Philips en Orsmond, do. 10/6; van Blommenstein, do. 2/6; A. Thornton, do. £1.1.0; Brs. Philips en Co., do. 10/6; Adcock, do. 10/6; J. C. Carey, do. 7/6; Dr. Chater, do. 10/6; J. B. Hugo, do. £1.1.0; van Hees en Smuts, do. 10/6; G. E. North, do. 10/6; Binks, do. 10/6; Sowden en Stoddart, do. £1.1.0; Hull en Kemp, do. £1.1.0; H. C. van der Merwe, Elandsfontein, 4 schapen, 1 beest en 5 hoenders; Raling, Krugersdorp 2 handdoeken; Clarifis, do. lekkers; J. v. d. Merwe, Elandsfontein £2; A. J. Coertse en familie, do. £1; Mev. M. M. Erasmus, do. 3s.; de h.h. B. C. Dirke, do. 3s.; S. J. Botha, Wonderfontein 10s.; D. J. Kok, De Pan 12s.; Mevv. A. S. Pretorius, do. 1 kalkoen; E. Venter, do. 2s.; de hr. C. E. Schutte, do. 2/6 en 1 hoender; Mev. Cilliers, do. 1 kalkoen; de h.h. J. P. Schutte, do. £1 en 2 hoenders; W. F. Krugel, do. 13s. en 2 hoenders; A. J. van Wijk, do. 4 zakken mielies en 5 hoenders; A. P. Vrij, Holfontein, halve zak koren; D. C. en A. P. Vrij, do. 10s.; H. J. Cilliers, do. £1.2.0 en 2 hoenders; Mev. J. C. Cilliers, do. 5s.; de h.h. J. D. Chaugnion, do. £1; mej. H. C. Bergman, do. 6s.; de h.h. H. J. Cilliers, do. 4/6 en 2 hoenders; Coenraad v. d. Merwe, Doornfontein, 1 os; H. C. v. d. Merwe, do. 2 ossen; J. Kok, do. 1 os en 2 hoenders; C. v. d. Merwe, do. 2 schapen en 1 varken; Mev. C. M. Kok, Doornfontein, 1 schaap; de h.h. E. M. Bezuidenhout, do. 2 hoenders; F. A. Booyse, do. 3s. en 1 zak koren; P. J. Schutte, do. 1 schaap en 1 varken; J. C. v. d. Berg, do. 2/6 en 1 zak mielies; Mev. H. C. v. d. Merwe, do. 10s.; Mej. H. Badenhorst, do. 5s.; mej. S. Opperman, do. 2s.; de h.h. J. v. Deventer, Vlakplaats, 2 zakken meel en 5 hoenders; F. J. de Bruijn, do. 4s.; B. J. Oosthuizen, do. 2s. en 1 varken; Mev. Pieter Botha, do. 2 hoenders; mnr. B. J. Naude, Rietvlei, Groot Marico £1; Gemeente Bethal 2/6.

Nog ontvangen voor Oom Sarel's Fonds van de heer C. F .J. Strijdom, Geluk Heidelberg: £2.

Al die vriende wat so mildelik bijgedra het word hartelik bedank. Ons hoop dat al die vriende van weeskinders ook in die andere gemeentes sonder versuim hulle eerste bijdrage sal aanstuur om sodoende die Weeshuis sij lewe te gee.

Namens die Kommissie,
P. S. GROBLER,
Skriba.

HOGERE OOST EIND SCHOOL, PRETORIA.

KENNISGEVING.

Logieshuis voor jongens, te openen bij het begin van de Schoolkursus, 1923, onder persoonlike leiding van het Hoofd der School.

£12 10/- per leerling per schoolkwartaal bij vooruitbetaling.

Toezicht op de studie.

Aanvragen voor plaatsing, zo spoedig mogelik, bij het Hoofd der School. Adres: 84, Cellierstraat, Pretoria; na 1 Januarie 1923, 160, Buitenstraat, Pretoria.

M. VAANDRAGER,
Hoofd H.O.E.S.,
Pretoria.

Ds. D. F. Erasmus van Ventersdorp heeft een beroep ontvangen naar de Ned. Herv. of Geref. Gemeente van Barberton.

MIDDELEEUWS KERSTLIED.

Wonder! al onze eerbied waard,
God is in 't vlees geopenbaard,
Wie kan 't geheim doorgronden?
De Vorst en Heer van 't groot heelal
Rust nedrig in een beestenstal
Met slegt[1]) gewaad omwonden,
O Heer! ik eer,
Deze waarheid, doch haar klaarheid
Blindt mij de oogen.
'k Bid slechts aan, in 't stof gebogen.

[1]) Slegt betekent: eenvoudig.

Dullstroom, 7/12/22.

EEN VERZOEK OM TE VOLDOEN AAN HET BEROEP OP ALLE KERKERADEN EN LIDMATEN DER N.H.K.

"De Hervormer" van 15 November j.l. doorlezende werd mijn oog telkens, als met onweerstaanbare drang, getrokken naar "Het Beroep" op blz. 12 en 13 in reuze-zwarte letters gedrukt. Het zwart dominerend evenals de zwarte randen van het Doodsbericht van de een of ander vriend of kennis ons aangrijzen. Ja, als een klad op het helderwitte papier liggen die zwarte, sombere letters daar doch, helaas, niet alleen een klad op het papier, maar ook een klad op de lidmaten der Nederduits Hervormde Kerk van Afrika. Want, wat is dit beroep anders dan een aanklacht? Voelt ge niet, medelidmaat der Ned. Herv. Kerk (de oudste Kerk van dit Land) dat in elke regel van dit "Beroep" een "Ik beschuldig" opgesloten ligt? En durft ge, met de hand op het hart te verklaren dat ge "onschuldig" zijt. Durft ge het tegenover uw Schepper vol houden dat gij geen deel hebt aan de hopeloze toestand waarin uw kerk (de kerk uwer ouders en voorouders) verkeert? Neen, gij kunt u niet verontschuldigen! Maar wat ge wel kunt doen is om te helpen verbetering te brengen. En u is v e r p l i c h t dit te doen.

Vraag III onzer Geloofsbelijdenis luidt thans: "Belooft gij mede te werken tot de bloei van het Godsrijk in het algemeen e n v a n d e N e d. H e r v. K e r k i n h e t b i j z o n d e r," enz.

Nu zal men wellicht zeggen: "Ja, maar dit geldt alleen voor de nieuwe lidmaten." Neen, dit geldt ook voor ons, ouderen, want, alhoewel ons deze vraag niet letterlik voorgehouden werd bij onze aanneming spreekt het toch vanzelf, nietwaar, dat wij o n z e kerk in het biezonder zullen steunen. Maar hebben we dit g e d a a n? Hebben wij ons niet wel eens geschaamd omdat we niet aan de "Grote" Kerk behoorden? Neen, broeders en zusters, medelidmaten der Ned. Hervormde Kerk, wij hebben geen reden om "schaam" te zijn, integendeel, wij hebben reden om trots te zijn en dankbaar dat "de Heere ons tot hiertoe heeft geholpen."

En nu een enkel woord over onze Kweekschool. Zijn we niet, ook in dit opzicht, grenzeloos zelfzuchtig?

Wij willen graag een eigen Kweekschool, we zijn er trots op enkele goede en bekwame Professoren te hebben; we stellen hoge eisen aan de studenten die door die professoren worden opgeleid; we praten over het nut en de noodzakelikheid om een eigen opleiding te hebben; maar... wat doen we?

Broeders en zusters, praktiese, daadwerkelike steun is nodig en n u is het tijd, méér dan tijd dat wij tonen dat het ons ernst is met onze belofte om mede te werken tot de bloei der Hervormde Kerk in het biezonder. Bid voor uw kerk, maar w e r k er ook voor! N u is het de tijd daarvoor!

J. H. H. JANSON.

NACHTMAALSVIERING TE DULLSTROOM.

28 en 29 Oktober.

Op 28 en 29 Oktober hadden we hier Nachtmaalsviering. Onze Consulent Dr. A. J. Barger was tot ons overgekomen en was vergezeld van de heer Th. Dreyer, Theol. Student aan 't T.U.K. te Pretoria.

De opkomst was bevredigend en het weer prachtig.

De Voorbereiding- en Dankzeggingsdiensten werden geleid door mnr. Dreyer terwijl de Zondagmorgen en Zondagnamiddag diensten door Ds. Barger werden waargenomen. De prediking van onze Consulent was, als altijd, ernstig en boeiend. De hr. Dreyer had tot tekst Matth. 17:8: "Jezus Alleen" en Matth. 6:28: "Aanmerkt de lelien des velds." Beide predikingen werden eenvoudig en duidelik tot de gemeente gebracht en wij zijn dankbaar voor het voorrecht om de hr. Dreyer gehoord te mogen hebben.

Aan de gemeente werden vijf nieuwe lidmaten toegevoegd terwijl vijf kinderen gedoopt werden.

In de gemeente vergadering werd, bij monde van de voorzitter, mnr. D. G. Wolmarans, en de sekretaris mnr. T. N. H. Janson, verslag gedaan van het werk der Bouwkommissie in verband met het bouwen ener Pastorie.

Bij deze gelegenheid werd het gebouw formeel aan de Kerkeraad afgedragen en werd de Bouwkommissie van haar taak ontheven nadat een motie van dank algemeen was aangenomen.

Die dank was wel verdiend, want de pastorie is een sieraad voor dorp en gemeente. Moge het gebouw spoedig een bewoner en de gemeente daarmede een herder en leraar krijgen! Biddend hopend wachten wij!

J.H.H.J.

Ook in de afdelingen Machadodorp en Lijdenburg werden in de afgelopen maanden door onze Consulent Kerkvieringen gehouden met bediening van doop en Avondmaal. Op beide plaatsen was de opkomst bevredigend en groeit het aantal lidmaten langzaam maar zeker. Ook in deze afdelingen is veel en nuttig werk te verrichten.

J.H.H.J.

OOST WEST
'n Thuis
is 't
RESIDENTIE HOTEL.
PRETORIA
Schoeman St. 185
BUS 548
THUIS BEST

Rapport van Mijn Industrie Raad.

Die Leiers van Arbeiders wou die Publiek laat glo dat die **VOORSTELLE VAN DIE KAMER VAN MIJNWESE** in November 1921

NIE GEREGVERDIG WAS NIE.
DIE MIJN INDUSTRIE RAAD

wat bestaan het uit vier onafhankelike Kommissarisse—Sir William Solomon Mnr. William Brace, Sir Robert Kotze en Sir Carruthers Beatie—het gevind dat

DIE VOORSTELLE VOLKOME GEREGVERDIG WAS.

DIE RAAD RAPPORTEER EENPARIG:

Dat die afskaffing van die Status Quo ooreenkoms ten volle geregvêrdig was.

Dat die "Blanke Arbeid" politiek, wat Kolonel Creswell voorstaat, 'n onpraktiese politiek was.

Dat daar baie oorbodige en onbekwame mense op die Mijne in die werk was, wat die Industrie volkome geregvêrdig was om te ontslaan.

Dat die teenwoordige kontrak siesteem 'n verbetering is op die oue siesteem.

Dat amptenare van vakunies en vernaamlik "Shaft- en Shopstewards" op 'n betreurenswaardige manier die bestuur van die Mijne gehinder het.

Dat dit vir die behoorlike bewerking van die Mijne noodsaaklik was dat hierdie misbruike tot 'n eind sou kom, en die outoriteit van die bestuurder moes herstel word.

Dat daar geen rede bestaat om die beperking van die invoer van inboorlinge uit die tropiese streke in die Unie te handhaaf nie.

Dat die vermindering van lone op Koolmijne geregvêrdig was en moes aangeneem gewees het, en dat die Victoria Falls Power Company geregtig was om die eis vir hoër lone te weier.

OPMERKING.—Die Kommissie het hoegenaamd geen aanbeveling gemaak om lone op die Witwatersrand te verhoog nie.

Hierdie besluite kom in elk opsig ooreen met **DIE BEWERINGS VAN DIE MIJNINDUSTRIE,** wat dus sonder die minste twijfel het geblijk

REDELIK EN REG

te wees.

(Gepubliseer deur die Suidafrikaanse Industriële Nuus Diens.)